

GEMEENTERAAD VAN 22 APRIL 2020 20:00 UUR

Voorzitter: K.F. Schuiling (VVD)

Aanwezig: de dames M. Wijnja (GroenLinks), C.T. Nieuwenhout (GroenLinks), A.M.M. Schoutens (GroenLinks), F.T. Folkerts (GroenLinks), K. Boogaard (PvdA), E.M. van der Weele (PvdA), W. Paulusma (D66), K.W. van Doesen-Dijkstra (D66), L.L.B. Wobma (SP), I. Jacobs-Setz (VVD), E. Akkerman (VVD), G. de Vries (VVD), T. Moorlag (ChristenUnie), K. de Wrede (Partij voor de Dieren), M.E. Woldhuis (100% Groningen) en de heren J. Been (GroenLinks), W.B. Leemhuis (GroenLinks), N. Nieuwenhuijsen (GroenLinks), J. Visser (GroenLinks), J. Sietsma (GroenLinks), M. van der Glas (GroenLinks), J. van Hoorn (GroenLinks), T.J. Bushoff (PvdA), J.P. Loopstra (PvdA), H.E.H. van Niejenhuis (PvdA), M. van der Laan (PvdA), B.N. Benjamins (D66), J.S.R. Lo-A-Njoe (D66), T. Rustebiel (D66), J.P. Dijk (SP), B. de Greef (SP), W.H. Koks (SP), D. Brandenburg (SP), J. Boter (VVD), G.B.H. Brandsema (ChristenUnie), P. Rebergen (ChristenUnie), W.I. Pechler (PvdD), T. van Zoelen (PvdD), M. Bolle (CDA), H.P. Ubbens (CDA), E.P. Bakker (100% Groningen), A. Sijbolts (Stadspartij), R. Staijen (Stadspartij), M.J.H. Duit (Student & Stad), A.J.M. van Kesteren (PVV)

Wethouders: de heren R. van der Schaaf (PvdA), P.S. de Rook (D66), P.E. Broeksma (GroenLinks)

Namens de griffie: J.S. Spier

Plv. gemeentesecretaris: de heer B. Popken

1 Opening vergadering

00:00:00

Voorzitter: Dames en heren, heel hartelijk welkom bij deze digitale vergadering van de gemeenteraad. Dit is een beetje anders dan anders. Ook de mensen die deze uitzending thuis volgen, heel hartelijk welkom. Ik heb oogcontact met de techniek of alles het doet dus u zult mij af en toe niet in de camera zien kijken, maar voor mij naar rechts. Ik weet niet precies wat dat voor u inhoudt, misschien wel naar links. Dat komt omdat aan mijn rechterhand een heel groot beeldscherm staat en daar moet ik dan weer op letten. Intussen dien ik te kijken of alle leden van de raad aanwezig zijn. Ik noem van elk raadslid de naam en ik verzoek het raadslid dan vervolgens te bevestigen dat hij of zij ook goed zichtbaar en hoorbaar is. Als ik het goed heb is alleen Hans Sietsma niet aanwezig. Dat betekent dat we 44 namen hebben af te lopen, dus als u eenmaal bent geweest kunt u rustig een kop koffie gaan halen, of anderszins iets gaan doen voor uzelf want dat gaat dan nog een hele tijd duren. Hans is er wel, dus dan gaan we 45 namen af lopen dus nu nog 44. Welkom Hans, fijn dat je er bent.

00:13:20

Voorzitter: Mirjam Wijnja.

00:13:23

Mevrouw Wijnja: Aanwezig.

00:13:26

Voorzitter: Been.

00:13:28

De Heer Been: Aanwezig.

00:13:30

Techniek: In beeld?

00:13:34

Voorzitter: We kijken ook even of er ... ja, Jasper zie ik Mirjam niet meer, maar die hoorden we wel. Danny Leemhuis.

00:13:54

De Heer Leemhuis: Aanwezig.

00:13:55

Voorzitter: Cecile Nieuwenhout.

00:14:01

Mevrouw Nieuwenhout: Aanwezig.

00:14:02

Voorzitter: Nick Nieuwenhuijsen.

00:14:05

De Heer Nieuwenhuijsen: Ah, maar die is er ook, aanwezig.

00:14:09

Voorzitter: Het zou toch ook niet zo zijn, hè en dan hebben we Lieke Schoutens.

00:14:15

Mevrouw Schoutens: Ja, aanwezig.

00:14:19

Voorzitter: Jan Visser.

00:14:22

De Heer Visser: Aanwezig.

00:14:25

Voorzitter: Goedenavond Jan.

00:14:26

De Heer Visser: Goedenavond meneer de burgemeester.

00:14:31

Voorzitter: Femke Folkerts.

00:14:32

Mevrouw Folkerts: Aanwezig, ja hoor.

00:14:37

Voorzitter: Martijn van der Glas. Martijn?

00:14:46

Techniek: Voorzitter?

00:14:48

Voorzitter: Ja.

00:14:49

Wethouder: Martijn meldt dat hij geen geluid ontvangt.

00:14:54

Voorzitter: Maar hij is wel aanwezig, want anders had die dat niet gemeld, dus ik noteer hem voorlopig voor aanwezig. Jeffrey van Hoepen.

00:15:14

De Heer van Hoepen: Aanwezig.

00:15:14

Voorzitter: Dan Jimmy Dijk, die zit hier in de Radesingel.

00:15:17

De Heer Dijk: Ik ben èn aanwezig en iemand heeft een stream aan die heel erg ruist in het geluid dus als die z'n stream uit wil doen en z'n microfoon uit dan helpt dat.

00:15:26

Voorzitter: Ja graag iedereen de microfoon uit die niet iets hoeft te melden. Dat scheelt inderdaad enorm. Lucy Wobma.

00:15:37

Mevrouw Wobma: Aanwezig.

00:15:40

Voorzitter: Bob de Greef.

00:15:44

De Heer de Greef: Ja, ik ben ook aanwezig.

00:15:46

Voorzitter: Wim Koks.

00:15:50

De Heer Koks: Die is ook hier.

00:15:57

Voorzitter: Daan Brandenburg, die had ik ook al gezien.

00:15:59

de Heer Brandenburg: Ja, die is ook aanwezig.

00:16:03

Voorzitter: Julian Bushoff, die is ook in de Radesingel, ook aanwezig.

00:16:07

De Heer Bushoff: Ook aanwezig.

00:16:08

Voorzitter: Christa Boogaard.

00:16:16

Mevrouw Boogaard: Ja, ook aanwezig.

00:16:22

Voorzitter: Jan Pieter Loopstra.

00:16:24

De Heer Loopstra: Aanwezig.

00:16:29

Voorzitter: Rick Niejenhuis.

00:16:32

De Heer Niejenhuis : Goedenavond, aanwezig.

00:16:37

Voorzitter: Els van der Weele.

00:16:41

Mevrouw van der Weele: Ja aanwezig.

00:16:46

Voorzitter: Maarten van der Laan.

00:16:48

De Heer van der Laan: Yes, aanwezig.

00:16:51

Voorzitter: Nou, we zijn al op de helft mensen dus even volhouden. Ietje Jacobs heb ik ook gezien, die is in het pand ook aanwezig.

00:17:09

Mevrouw Jacobs-Set: Aanwezig.

00:17:15

Voorzitter: Jasper Boter.

00:17:16

De Heer Boter: Ik ben er ook.

00:17:18

Voorzitter: Prachtige hoor. Elizabeth Akkerman.

00:17:22

Mevrouw Akkerman: Ja aanwezig, goedenavond.

00:17:25

Voorzitter: Ja goedenavond, hoi. Geeske de Vries.

00:17:29

Mevrouw de Vries: Aanwezig.

00:17:30

Voorzitter: Berndt Benjamins, die hadden we ook al gezien.

00:17:37

De Heer Benjamins: Aanwezig voorzitter.

00:17:41

Voorzitter: Wieke Paulusma.

00:17:43

Mevrouw Paulusma: Aanwezig.

00:17:44

Voorzitter: Koosje van Doesen.

00:17:49

Mevrouw van Doesen: Aanwezig.

00:17:52

Voorzitter: Ik krijg wel een mooi beeld van alle inrichtingen, trouwens. Kunstwerken die aan de wand hangen en allemaal kijken, welke boeken staan er nou precies? Jim Lo-A-Njoe, ben jij er ook?

00:18:06

De Heer Lo-A-Njoe: Aanwezig voorzitter.

00:18:07

Voorzitter: Tom Rustebiel.

00:18:16

De Heer Rustebiel: Aanwezig.

00:18:21

Voorzitter: Kirsten is in het pand aanwezig. Kirsten?

00:18:29

Mevrouw de Wrede: Ik ben aanwezig.

00:18:32

Voorzitter: Wesley Pechler ook aanwezig?

00:18:36

De Heer Pechler: Ja ik ben ook aanwezig. De verbinding hapert wel wat hier in Beijum dus ik start 'm zo even opnieuw op.

00:18:44

Voorzitter: Ja, is goed. Terence van Zoelen, ben je er ook?

00:18:49

De Heer van Zoelen: Ja, ik ben er. Goedendag.

00:18:53

Voorzitter: Gerben Brandsema is in het pand. Ook aanwezig hè?

00:19:01

De Heer Brandsema: Goedenavond, present.

00:19:05

Voorzitter: Dat is een hele echo, je bent met z'n drieën man. Tessa Moorlag ook aanwezig?

00:19:13

Mevrouw Moorlag: Ja voorzitter ik ben ook aanwezig.

00:19:15

Voorzitter: Ja, Peter Rebergen.

00:19:20

De Heer Rebergen: Ja hoor, ik ben er ook weer bij.

00:19:23

Voorzitter: Ja, zie je wel dan is Ten Boer toch weer beter dan Beijem qua geluidsontvangst zo te zien of te horen. René Bollen ook aanwezig, hè?

00:19:36

De Heer Bollen: Jazeker.

00:19:37

Voorzitter: Herman Pieter Ubbens.

00:19:39

De Heer Ubbens: Aanwezig.

00:19:42

Voorzitter: Mariëtte Woldhuis is altijd aanwezig, natuurlijk.

00:19:46

Mevrouw Woldhuis: Dat is zeker juist voorzitter. Goedenavond.

00:19:50

Voorzitter: Tjonge, ze zit er wel weer heel mooi bij hoor.

00:19:53

Mevrouw Woldhuis: Kijk! Dank u wel.

00:20:00

Voorzitter: Erick Bakker.

00:20:02

De Heer Bakker: Goedenavond, aanwezig.

00:20:04

Voorzitter: Ja, mooi Erick. Amrut Sijbolts ook aanwezig, hè?

00:20:11

De Heer Sijbolts: Goedenavond, meneer de voorzitter.

00:20:14

Voorzitter: Goedenavond meneer Sijbolts en René Staijen ook aanwezig?

00:20:21

De Heer Stayen: Goedenavond, ook aanwezig.

00:20:28

Voorzitter: Mooi. Marten Duits, die was net al prominent in beeld. Niet weg te krijgen ongeveer, nog steeds?

00:20:34

De Heer Duits: Aanwezig voorzitter, goed u te zien.

00:20:37

Voorzitter: Is geheel wederzijds. Ton van Kesteren tot slot, ook aanwezig?

00:20:44

De Heer van Kesteren: Ja, voorzitter, ik doe de hele dag al mee aan deze digitale sessie.

00:20:51

Voorzitter: Ja en nog steeds happy?

00:20:54

De Heer van Kesteren: Jazeker, net even eruit geweest. Even op de fiets naar ~, dat was een uitje.

00:21:02

Voorzitter: Hartstikke mooi, dan zijn we compleet 45 leden aanwezig. Dan kan de vergadering dus ook geopend worden.

1A Vaststelling agenda

Dan kijk ik naar de vaststelling van de agenda. Kan ik die zo doen vaststellen? Als u ... ik heb begrepen dat u er al wat langer mee werkt dan ik ... maar als u opmerkingen heeft is het handig dat u de geluid-knop indrukt dan verschijnt er iets in beeld waardoor ik de indruk krijg dat u een opmerking te maken heeft.

00:21:40

Voorzitter: Niemand maakt geluid, dan is de agenda ook vastgesteld.

1B Vaststelling verslag 1 april 2020

Dan ben ik bij vaststelling van het verslag van één april jongstleden. Kunnen we dat zo vaststellen?

00:21:55

Voorzitter: Ik hoor geen ongerustheid, dan is het verslag vastgesteld.

2 Benoemingen

2A Bekendmaking uitslag stemming benoeming wethouder

Dan gaan we over tot de benoeming van de wethouder daar is een commissie voor in het leven geroepen. Normaal gesproken gaat de voorzitter van die commissie de uitslag mededelen, dat is nu een klein beetje ingewikkeld dus doe ik dat. De uitslag is dat van de 44 uitgebrachte stemmen, 24 leden voor de benoeming hebben gestemd van de wethouder en 20 leden hebben daar niet voor gestemd, tegengestemd. Dat betekent dat de wethouder kan worden benoemd en vraag ik haar of wethouder Diks de benoeming aanneemt.

00:23:00

Mevrouw Diks: Ik neem de benoeming aan, voorzitter.

2B Installatie nieuwe wethouder

00:23:02

Voorzitter: Hartstikke mooi. Dan, dames en heren hoort daarbij dat we de wethouder gaan installeren. Nu gaat u natuurlijk allemaal thuis staan. Dat zie ik nu inderdaad op grote schaal gebeuren en wij doen dat ook hier. Nou weet ik niet of dat tot rampen leidt met de techniek. Nee, wordt me heel geruststellend toegeknikt. Wij gaan de belofte afnemen. Ik kijk even of de wethouder dan daarbij in het zicht komt of niet.

00:23:37

Mevrouw Diks: Gaan we staan?

00:23:43

Voorzitter: We gaan staan, ja.

00:23:54

Voorzitter: Ik verklaar dat ik om tot wethouder benoemd te worden, rechtstreeks nog middelijk onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks nog middelijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als wethouder naar eer en geweten zal vervullen. Zegt u mij na, dat verklaar en beloof ik.

00:24:39

Mevrouw Diks: Dat verklaar en beloof ik.

00:24:41

Voorzitter: Dan mag ik u namens Groningen van harte feliciteren met deze benoeming. Ik ben ongelooflijk blij dat u het team komt versterken en dat is niet in een makkelijke periode maar des te mooier dat u bereid bent dat te doen. Ik mag u namens de gemeenteraad een bos bloemen geven en ook nog een cadeau.

00:25:10

Mevrouw Diks: We leggen het even daar. Dank je wel, prachtig. Heel mooi.

00:25:55

Voorzitter: Dames en heren, ik heb namens de gemeenteraad en namens Groningen de wethouder een bos bloemen gegeven en een mand met allemaal Groningse producten erin van drop tot en met TikTak thee en Knols koek en nog allemaal andere lekkere dingen. Hartstikke mooi. De wethouder zou graag wat willen zeggen. Normaal zouden we natuurlijk nu even een moment van schorsing hebben dat doen we straks iets anders, maar dat zal ik zo vertellen. De wethouder.

00:26:34

Mevrouw Diks: Ja, dank u wel, voorzitter, allereerst natuurlijk grote dank voor deze prachtige bos bloemen inderdaad en de gulle gave vanuit het Groningse. Ik ben altijd heel actief geweest als het ging om eten en stadslandbouw dus ik ben ook heel benieuwd naar de Groningse varianten.

00:26:52

Mevrouw Diks: Geachte raadsleden mede college-leden, griffier, ondersteuning en natuurlijk

inwoners van Groningen. Allereerst wil ik u bedanken voor het in mij gestelde vertrouwen. Het is mij een eer en vooral een genoegen om weer bestuurlijk actief te worden in noord Nederland. De regio, waarvoor ik me al jaren vanuit Friesland heb ingezet, maar waarvoor ik me nu in de komende jaren van harte vanuit Groningen in zal zetten. De potentie, de mogelijkheden en kansen van deze regio zijn enorm. Tegelijkertijd zie ik zeker in deze Corona crisis dat inwoners in problemen komen door het stilvallen van hun onderneming, het wegvallen van hun werk of in problemen raken juist door complexe thuiswerk situaties en de steeds grotere eenzaamheid omdat bezoek wegvalt. Zo hakt de Corona crisis er ook hard in bij veel inwoners, waaronder veel jongeren en studenten die door het verdwijnen van horeca en ander flexwerk in schulden geraken. De onzekerheid die daarmee gepaard gaat, leidt voor veel mensen tot grote stress en ik vind het daarom belangrijk om juist hiervoor in de komende periode veel aandacht te hebben en vanuit mijn portefeuilles te kunnen bijdragen aan verlichting van hun zorgen en problemen. Ook is in tijden van quarantaine een veilige situatie thuis van levensbelang en ik zie het als een opdracht om in de komende periode extra aandacht te hebben voor moeilijke thuissituaties en huiselijk geweld. Groningen is een gemeente met een groot aantal jonge inwoners. Dat geeft de gemeente veel vitaliteit, maar brengt ook spannende dynamiek met zich mee. Daarnaast geeft de eeuwenlange studenten traditie belangrijk smoel aan deze gemeente. Niet voor niets was Leeuwarden *tijen truts*, heel trots om de elfde faculteit van de Rijksuniversiteit Groningen te mogen huisvesten. Voorzitter, niets of niemand blijft gevrijwaard van de gevolgen van het Coronavirus al zal de impact op iedereen weer anders zijn. Duidelijk is in ieder geval dat het economische, sociale en maatschappelijke leven van alle inwoners hierdoor zal worden geraakt. Maar voorzitter, Groningen is in ontwikkeling en blijft in ontwikkeling daar kan geen Corona crisis iets aan veranderen. Daarom is het zo belangrijk dat we ervoor zorgen dat zoveel mogelijk mensen betrokken kunnen blijven meedoen in onze gemeente. Dat ze zich betrokken blijven voelen bij activiteiten binnen deze gemeente en wij hen daartoe en daarvoor nadrukkelijk uitnodigen. Ook zien we in tijden van Corona hartverwarmende acties van buurtbewoners die extra voor elkaar zorgen vanuit een groot saamhorigheidsgevoel en dat biedt ons allen zeker perspectief en inspiratie voor de toekomst. Ik neem de opdracht in het collegeakkoord om Groningen verder te ontwikkelen naar een nog groenere, gezondere en vooral gelukkige gemeente zeer serieus. Daarom verheug ik me er op nog voor de zomer, met alle raadsfracties kennis te maken en kennis te nemen van hun ideeën en opvattingen. Samen vormen wij immers het bestuur van deze gemeente. Daarnaast zie ik uit naar de kennismaking en samenwerking met alle partners in 't veld en met inwoners. Ik zal er alles aan doen om gedragen door college en raad mijn bestuurlijke bijdrage te leveren aan de gemeente Groningen. Tot slot, voorzitter, wil ik graag mijn man Marc Jacobs, bedanken voor het feit dat hij zich er in kan vinden dat ik nogmaals mijn bestuurlijke ambities in het noorden kan invullen. Ik ben namelijk druk bezig om huisvesting in Groningen te regelen, terwijl hij vanwege zijn werk in Den Haag blijft wonen. Voor ons privéleven heeft mijn wethouderschap hier dus grote consequenties. Hij steunt mij daarin en naast vele andere redenen is hij mij daarom zo lief.

00:30:32

Voorzitter: Dank u zeer en we betrekken Marc Jacobs inderdaad graag in onze dank dat je hier ons team komt versterken. De wethouder gaat nu met haar collega's een aangekleed

kopje koffie drinken. Normaal hadden we dat met elkaar gedaan, maar wellicht dat er ook nog paar leden van de raad in huis daar ook wel zin in hebben. Kortom, er is iets bij en dat staat u verder compleet vrij natuurlijk.

00:31:12

Voorzitter: Heel erg bedankt dat je hier bent en wij gaan over naar het andere onderdeel van het programma.

00:31:27

Wethouder: Ja, het is allemaal een beetje wonderlijk, dames en heren, dat het zo gaat, maar dat zit nou eenmaal in deze tijd. Terwijl de wethouder nu naar de vestibule loopt, komt de griffier, andere griffier weer terug.

2C Installatie griffier

Wij hebben namelijk nog iemand te installeren. Dat is de echte griffier. Toon Dashorst, die heeft afscheid van ons genomen. Daar konden we ook geen vorm aangeven die we allemaal zo graag had gewild en hem hadden gegund. Wat in het vat zit verzuurt niet, dat houden we allemaal te goed maar nu even niet. We zijn wel ongelooflijk blij dat uit Haarlem gekomen is Josine Spier, onze nieuwe griffier. Ze is niet helemaal uit Haarlem want ze woont in onze provincie in Hornhuizen en heeft ook een hele lange historie gelukkig al in onze prachtige stad en onze mooie gemeente. Dus ze kent al heel veel plekken. We zijn heel blij Josine dat jij ook hier komt, maar je bent nog niet geïnstalleerd dus je bent volstrekt illegaal. Daar gaan we nu snel een eind aan maken. Oh, Ton van Kesteren die staat al op en die gaat weg. Oh nee, doet alleen zijn deur open, maar we gaan ook nog even Josine installeren, dus ik verzoek de hier aanwezigen weer te gaan staan. Ik verklaar dat ik, om tot griffier van de raad benoemd te worden, rechtstreeks nog middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks nog middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de grondwet dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als griffier naar eer en geweten zal vervullen. Zegt u mij na dat verklaar en beloof ik.

00:33:45

Mevrouw Spier: Dat verklaar en beloof ik.

00:33:48

Voorzitter: Dat was ook luid en duidelijk en ook daar passen namens ons allen mooie bloemen en een mand met Groningse producten bij.

00:34:08

Mevrouw Spier: Heel even, het is niet de gewoonte.

00:34:22

Voorzitter: De griffier wil ook graag een welkomstwoord spreken en heel graag, Josine.

00:34:43

Mevrouw Spier: Het is niet de gewoonte dat de griffier het woord voert in de raad, maar dank voor het in mij gestelde vertrouwen. Ik ga er iets moois van maken met jullie hoop ik

en ik heb al een flinke aanloop genomen, dus ik ga in die traditie graag met jullie voort. Dank jullie wel.

00:35:02

Voorzitter: Ook voor de nieuwe griffier een bos bloemen. Kan daar nog op worden ingezoomd of is dat te veel gevraagd met de producten buiten datgene wat ik net al noemde zag ik ook bier, kniepertjes nou kijk eens aan. Zo kun je in Hornhuizen weer aankomen.

3 Vragenmoment raad aan college

00:35:25

Voorzitter: Dan verzoek ik wethouder van der Schaaf aan te schuiven voor het volgende onderdeel van deze agenda. Wij zijn toe aan de mondelinge vragen die de raad graag wenst te stellen. Ik heb doorgekregen dat de fractie van Student en Stad, Marten Duits ook nog vragen heeft, dus dat doen we dan als laatste. We beginnen zo, maar ik wacht nog even tot de wethouder hier gearriveerd is, met de vragen van de stadspartij. Wat ik u wil voorstellen is dat de vragen worden gesteld, het antwoord komt en dat we dan doorgaan. Als u dan nog aanvullende vragen heeft, stelt u ze dan alstublieft weer later opnieuw, want anders wordt het hier tamelijk ingewikkeld om dat allemaal te regisseren. Als u daar niet al te veel problemen mee heeft, dan krijgt de vragensteller de mogelijkheid om de vraag te stellen, de wethouder antwoordt namens het hele college dus er zal één wethouder de vragen beantwoorden. Dan verzoek ik u het daar ook bij te laten. Als er nu nog andere vragen zijn om ze dan nog weer verder te stellen of ons nog even aan te schieten of te bellen. Als u daarmee kan instemmen met die gang van zaken? Dan zie ik geen protest en begin ik bij de heer Sijbolts van de Stadspartij over de overbruggingsregeling. Meneer Sijbolts.

00:37:07

De Heer Sijbolts: Dank u wel, voorzitter. Het onderwerp is vorige week ook al even aan bod gekomen, maar wat ons betreft is één zaak onderbelicht gebleven en dat is dat de stadspartij al langere tijd signalen ontvangt van verschillende ondernemers over de vertraging van het uitkeren van de tijdelijke overbruggingsmaatregel zelfstandig ondernemers. Dit zou worden vertraagd in tegenspraak met de richtlijnen van het rijk. De gemeente Groningen zou vooraf uitgebreid toetsen of ondernemers wel in aanmerking komen voor deze regeling. De stadspartij wil daarom graag weten van het college of deze signalen kloppen dat de gemeente vooraf uitgebreid toetst of een ondernemer aanspraak maakt op de TOZO, terwijl de landelijke richtlijn is om dit achteraf te toetsen. Dank u wel.

00:37:49

Voorzitter: Dank u zeer, dan de wethouder.

00:37:54

Wethouder: Ja, dank u wel, voorzitter. Nee, ons uitgangspunt bij de TOZO is dat we zo snel mogelijk en waar het kan overgaan tot behandeling en in principe hebben we voldoende mensen daar voor vrijgemaakt, is ons idee. Alleen moeten we ons wel realiseren dat we op dit moment natuurlijk een forse hoeveelheid aanvragen hebben gehad, maar we hebben juist en dat heb ik vorige keer ook aangegeven wij zijn dus niet strenger of gaan daar niet anders mee om dan andere gemeenten. Sterker nog we gaan juist over het algemeen heel

coulant om met de aanvragen. Die aanvragen moeten echter natuurlijk wel aan een aantal basis zaken voldoen en daar bevragen wij natuurlijk de aanvragers op maar het is niet zo dat wij op een andere manier keuzes maken dan landelijk is voorgeschreven. Wat we wel tegengekomen dat kan soms verklaren waarom dingen over moeten, is dat sommige aanvragen gewoon echt niet volledig zijn en dan moeten we het nabellen en dat kan soms tijd kosten. Er zijn ook, in een stad als Groningen is dat natuurlijk niet zo bijzonder, veel studenten met een eigen bedrijf die een aanvraag doen. Vanwege de voorliggende voorziening van de studiefinanciering, dat is een uitsluitingsgrond, komen zij op dit moment niet voor de TOZO in aanmerking. Daarnaast is het zo dat wij die vier weken inderdaad als uitgangspunt nemen en dat we alles binnen die vier weken willen afhandelen. Dat betekent ook dat wanneer wij situaties tegenkomen waarin er spoed is, waar mensen echt direct geld nodig hebben, geven we die voorrang en zorgen we dat we dat zo snel mogelijk afhandelen. Daarnaast zoals ik al zei, hebben we extra mensen aangenomen om dit allemaal af te handelen. Op dit moment hebben wij meer dan 1000 aanvragen afgehandeld, dan wel voorschotten verstrekt. We hebben op dit moment periodes gehad dat we zo'n 400 per dag binnenkregen. Kortom, we hebben flink wat werk te doen maar naar ons idee doen we dat net zo als het landelijk is voorgeschreven.

00:39:50

Voorzitter: Meneer Sijbolts, ik heb de indruk dat de vraag daarmee is beantwoord.

00:39:58

De Heer Sijbolts: Nou voorzitter dat weet ik niet want mijn verbinding loopt steeds vast, dus ik zal het antwoord later nakijken.

00:40:04

Voorzitter: Ja dat zullen we anders nog eventjes aan u doen toekomen, separaat, maar ik heb het allemaal gehoord en het is wel heel uitvoerig beantwoord. Dan stel ik u voor dat we naar de vragen van de heer Dijk gaan van de SP en die gaan over MKB'ers, werknemers, flexkrachten, oproepkrachten en zzp'ers. Meneer Dijk.

00:40:27

De Heer Dijk: Dank u wel, voorzitter, ik richt me even specifiek op de flexkrachten, oproepkrachten en uitzendkrachten want ik heb nagevraagd ambtelijk hoe het zit met de aanvragen in de bijstand en die zijn ten opzichte van maart vorig jaar verdubbeld. Dat geldt ook voor het aantal jongeren onder de 27 jaar dat een bijstandsuitkering heeft aangevraagd. We zien ook dat de helft van alle aanvragen die nu plaatsvinden door mensen onder de 27 jaar zijn. Ja, wij vinden dat echt een ontzettend zorgelijke ontwikkeling omdat wij weten, en je hoeft geen raket wetenschapper te zijn dat dit jongeren zijn met uitzendcontracten uit de horeca. Waar deze regering wel maatregelen treft voor bedrijven en ondernemers zeer terecht, soms niet terecht als het over KLM gaat, maar zeer terecht over het algemeen, zien we dat deze jongeren aan hun lot worden over gelaten en bij de gemeente aankloppen om een bijstandsuitkering aan te vragen en dat daar toch een wachttijd bestaat. We hebben dit eerder ook aangekaart dit probleem. Toen zei de wethouder dat er maatwerk werd geleverd en wij krijgen nu echt signalen van meerdere jongeren dat er inderdaad wordt gezegd dat er een wachttijd is terwijl ze urgent nu een inkomen nodig hebben omdat ze de huur moeten betalen. Dus mijn vraag aan het college is, is het college met de SP van mening dat die

wachttijd voor een uitkering voor jongeren onder de zeven en twintig nu opgeschort, nu geschrapt moet worden en dat er helemaal geen sprake hoeft te zijn van maatwerk, maar dat het gewoon een oneerlijke, onrechtvaardige regeling is omdat er nu helemaal geen werk te vinden voor deze jongeren en zij nu in inkomen moeten worden ondersteund? Is het college met de SP van mening dat er een regeling moet komen voor uitzendkrachten en oproepkrachten die nu echt als grof vuil weg zijn gezet door uitzendbureaus en door bedrijven? Eigenlijk is de allerbelangrijkste vraag, wat gaat het college nu doen om er nu voor te zorgen dat de jongeren onder de 27 jaar niet een maand hoeven te wachten voordat ze inkomensondersteuning krijgen, maar gewoon dat dat nu gebeurt? Ook geen willekeur, ook geen interessant navragen of kijken of ze andere opties hebben maar gelijk inkomensondersteuning zodat ze hun vaste lasten kunnen betalen.

00:42:40

Voorzitter: Dank u zeer. Wethouder.

00:42:43

Wethouder: Dank u, voorzitter. De SP heeft vragen ingediend waarin er gevraagd is eigenlijk hoe het college aankijkt tegen de verschillende voorzieningen die er nu zijn of hoe het in de praktijk gaat hier in de gemeente Groningen. Het is zo dat het kabinet, zoals u weet, verschillende maatregelen heeft genomen om ondernemingen, MKB'ers, werknemers, flexwerkers, oproepkrachten en zzp'ers die worden getroffen door de huidige crisis te helpen. We zien inderdaad en daar zijn wij het eens met de vragensteller dat het inderdaad op dit moment voor lang nog niet iedereen goed geregeld is. Je ziet bijvoorbeeld dat er flexwerkers zijn die buiten de regeling vallen en daarvoor is er nu, hebben wij begrepen, ook vanuit het rijk een regeling voor in de maak. Dat betekent inderdaad, daar heeft de heer Dijk gelijk in, dat op het moment dat die regelingen er niet zijn of dat er simpelweg geen alternatieven zijn, men of een beroep moet doen op de WW, ofwel in heel veel gevallen dus op de bijstand en dus bij ons bij de gemeente terecht komen. Wat ik vorige week ook al heb aangegeven is dat wij met de vier-weken-zoek-termijn voor jongeren onder de 27 jaar inderdaad heel soepel om willen gaan. Het kan niet zo zijn dat mensen, jongeren die die uitkering aanvragen door bureaucratische belemmeringen zonder geld komen te zitten. Dat is de manier waarop wij daarmee omgaan. Als u op dit moment toch signalen heeft dat jongeren toch ernstig in de problemen komen dan zullen we daar op acteren en zorgen dat dat niet meer gebeurt. Maar in principe moet het zo zijn dat ook jongeren onder de zeven en twintig wanneer ze aanvragen en ze acuut geld nodig hebben dat die vier weken termijn niet een belemmering mag zijn om geld te ontvangen.

00:44:19

Voorzitter: Dank u zeer. Dan stel ik u voordat we naar de heer Leemhuis gaan van GroenLinks en daarna mevrouw van der Weelen, maar eerst de heer Leemhuis van GroenLinks, gaat uw gang.

00:44:30

De Heer Leemhuis: Dank u wel, voorzitter. Nu het erop lijkt dat er de komende maanden en misschien wel jaren maatregelen tegen Corona nodig zullen blijven en er wel gesproken wordt van een toekomstige anderhalve meter samenleving is het ook belangrijk om te kijken wat dat betekent voor de openbare ruimte en het verkeer met name voor plekken waar

mensen de ruimte moeten krijgen om buiten te kunnen verblijven en toch voldoende afstand moeten kunnen nemen. Waarbij voetgangers de ruimte krijgen om lopend veilig de weg te vinden en waarbij reizigers in het openbaar vervoer letterlijk de ruimte krijgen in bus en trein en waarbij de fietsers tijdens een fietstocht in staat worden gesteld voldoende afstand tot andere fietsers te kunnen houden. Is het college bereid om te inventariseren, analyseren en onderzoeken of er knelpunten zijn in de gehele gemeente, maar met name in de binnenstad, de dorpscentra en de oudere wijken om voor voetgangers, OV gebruikers en fietsers voldoende ruimte beschikbaar te hebben of die te creëren om nu maar ook over de langere termijn de anderhalve meter samenleving mogelijk te maken? Overweegt het college om maatregelen te nemen indien zich dergelijke knelpunten voordoen indien mensen de anderhalve meter afstand niet in acht kunnen nemen?. Bijvoorbeeld het al dan niet tijdelijk afsluit van straten, rijbaan of andere aanpassingen, zodat de door het enorm afgenomen autoverkeer toch al rustige wegen tijdelijk ter beschikking kunnen worden gesteld aan voetgangers en fietsers. Tot slot de vraag over de verkeersveiligheid: het lijkt erop dat door het enorm afgenomen autoverkeer sommige automobilisten de rust op de weg misbruiken en de snelheidsregels aan hun laars lappen en met hoge snelheid door de bebouwde kom rijden. Dat leidt tot meer onveiligheid in het verkeer, met name voor voetgangers en fietsers. Erkent het college dat beeld en blijkt dat uit gegevens van politie en stadstoezicht? Heeft het college ideeën om daar wat aan te doen en al dan niet in overleg met de politie? Dank u wel, voorzitter.

00:46:25

Voorzitter: Dank u, meneer Leemhuis. De wethouder.

00:46:28

Wethouder: Dank u, voorzitter, eerst in z'n algemeenheid over dit thema. Dit is natuurlijk een thema wat nu actueel is, maar zeker wanneer de situatie zich voordoet steeds urgenter gaat worden dus ik denk terecht dat hier aandacht voor wordt gevraagd. Ik stel u eigenlijk voor ... we zijn daar eigenlijk mee begonnen als gemeente om er wat uitgebreider naar te kijken, wat betekent dat nou voor de komende weken voor ons om dat wat uitgebreider ... Het voert te ver om daar nu allemaal inhoudelijk op in te gaan ... om dat aan u als raad toe te laten komen hoe wij daar op dit moment naar kijken. We hebben kort aanvankelijk om mee te beginnen, een aantal antwoorden op de vragen zoals ze concreet zijn gesteld door de GroenLinks fractie, want het is inderdaad waar dat in een nieuwe anderhalve meter samenleving dat ook voor de openbare ruimte betekenis zou kunnen hebben. Tegelijkertijd is het zo dat dat sterk afhankelijk is van hoe druk het op straat wordt en dat hangt ook weer van af van allerlei andere maatregelen die eventueel in de toekomst genomen worden. Want op dit moment is het natuurlijk nog steeds zo dat het advies blijft om zoveel mogelijk thuis te blijven en thuis te werken en ook de middelbare scholen en universiteiten zijn nog niet open. Het is om die reden ook dat wij het op dit moment nog net iets te vroeg vinden om een systematische inventarisatie te doen van mogelijke knelpunten. Voor een deel kunnen we het ook niet helemaal overzien, omdat het simpelweg daarvoor nog niet druk genoeg is. Maar het is wel zo dat we op dit moment samen ook met onze toezichthouders en met de politie natuurlijk permanent als het ware in de gaten houden waar sprake is van drukke situaties en daar dan mogelijk, ook een middel op dit moment, met handhaving ... bij de markt is daar natuurlijk een heel mooi voorbeeld van die we ruimer hebben opgezet ...

met maatregelen er zo op gaan anticiperen dat we die openbare ruimte beter kunnen gaan gebruiken. Dus op uw vraag of we nu een brede inventarisatie gaan doen is het net even wat te vroeg, maar we houden het in de gaten. We vinden de thematiek die u aansnijdt terecht en we zullen daar uitgebreider ook schriftelijk op terugkomen. Ook omdat het in bredere zin natuurlijk ook past in de wijze waarop wij met de openbare ruimte, los van de Corona crisis, omgaan in onze gemeente en ook in het coalitieakkoord natuurlijk een aantal dingen daarover zijn gezegd. Dus daar komen we uitgebreider op terug. Concreet op de vraag over verkeersonveiligheid. Dat hebben we even nagevraagd inderdaad bij de politie en ook bij onze mensen van stadstoezicht en wij hebben eerlijk gezegd op basis van die waarnemingen nog niet een aantoonbaar ... ook niet van de mensen op straat een beeld gekregen dat dat nou echt is toegenomen, dat er meer en harder wordt gereden. Wat wel zou kunnen is dat doordat het rustiger is een te hard rijdende auto met veel lawaai wel meer opvalt, dat zou kunnen waardoor subjectief gezien wellicht sprake is van toename maar objectief op dit moment nog niet. Uiteraard houden we dat in de gaten in overleg met politie en met Stadstoezicht en waar nodig, zullen we ook maatregelen nemen.

00:49:11

Voorzitter: Dank u zeer, dan ben ik bij mevrouw van der Weelen over Veilig Thuis en daarna komt mevrouw Wolthuis. Eerst mevrouw van der Weele van de Partij van de Arbeid.

00:49:21

Mevrouw van der Weele: Voorzitter, vrijdag 17 april hebben we in TV Noord kunnen lezen dat de meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling bij Veilig Thuis nu nog niet oplopen maar dat Veilig Thuis zich wel zorgen maakt. In onze fractie maakt zich ook zorgen dat geweld en verwaarlozing nu nog meer dan anders onzichtbaar is en de omstandigheden in sommige gezinnen meer dan risico verhogend zijn. Dus we hebben nog een aantal aanvullende vragen op datgene wat er al gebeurt. Zijn er naast de reguliere interventie speciale vormen ontwikkeld en geïmplementeerd voor het zoeken van contact nu iedereen binnen zit. Bijvoorbeeld mishandelde vrouwen die daardoor niet de mogelijkheid hebben om hulp te zoeken of te praten over wat er gebeurt. Denk aan het codewoord bij apotheken maar denk ook aan gezinnen die nu niet bij organisaties in beeld zijn, betreft geweld en verwaarlozing, maar waarvan we weten dat er risicofactoren spelen. Bijgevoegd is er een voorstel van stichting Praat en we zijn benieuwd wat het college daar van zegt. We kregen het signaal uit een andere regio dat de politie meer fysiek geweld ziet in incidenten en dat incidenten erger worden. Hoe is dat beeld in Groningen? Zijn er in deze tijd hiervoor voldoende interventies mogelijk om alle betrokkenen in veiligheid te brengen? En de laatste vraag: welke maatregelen treft Veilig Thuis voor als er de komende tijd, ook na de beperkte lock down, stil gebleven meldingen toch naar buiten komen en er dus wellicht een toestroom aan meldingen komt?

00:50:58

Voorzitter: Dank u zeer. De wethouder.

00:51:01

Wethouder: Ja, dank u wel. Bedankt ook voor deze vragen, een belangrijk onderwerp zoals alle onderwerpen natuurlijk belangrijk zijn. Op dit moment vindt er landelijk overleg plaats tussen het ministerie van VWS en de brancheorganisatie van apothekers over de invoering

van een codewoord waarmee slachtoffers van huiselijk geweld om hulp kunnen vragen, bijvoorbeeld bij het bellen naar de apotheek. Landelijk is er overleg met Veilig Thuis over de bereikbaarheid bijvoorbeeld via WhatsApp, of per sms zo dat slachtoffers niet zichtbaar hoeven te bellen. Wat wij in Groningen doen, is dat wij in overleg met Wij de vrouwenopvang en Veilig Thuis overleggen om te kijken of er aanvullende maatregelen nodig zijn om slachtoffers te bereiken. Het is wel een overleg wat nog gaande is en ik heb daar dacht ik vorige week ook iets over gezegd. Wij krijgen wel het beeld dat over het algemeen Wij toch wel de meeste kwetsbare gezinnen in beeld heeft en dat in ieder geval de professionals heel alert zijn op dit moment op alle signalen van huiselijk geweld omdat we allemaal weten dat in dit soort situaties dat risico veel groter is. We hebben zoals ik ook gemeld heb een Taskforce jeugd in het leven geroepen om risico's met betrekking tot kinderen en huiselijk geweld adequaat aan te kunnen pakken. Wat we zelf ook doen, is dat we ook contact leggen met gezinnen die nu niet op die manier in beeld zijn en waarvan we toch weten dat op basis van factoren er kan sprake zijn van een risico. Dat sluit goed aan bij dat voorstel van de stichting Praat en we zullen dat ook zeker in onze aanpak en onze overleggen betrekken. Wat we op dit moment nog niet zien, in tegenstelling tot andere regio's, is dat er sprake is van een toename van het geweld of dat de incidenten ernstiger worden. Tenminste dat is op basis van het aantal incidenten op dit moment niet ... dat is niet gestegen, is nog niet zichtbaar. Dat betekent ook dat er in principe nog wel voldoende ruimte is om interventies te plegen, mochten alle betrokkenen in veiligheid gebracht moeten worden. Er zijn dus voldoende plekken beschikbaar nog in de vrouwenopvang. Mocht het zo zijn dat de komende tijd toch sprake is van een toename dan hebben wij, juist door in het verleden een aantal maatregelen te nemen, het beeld dat er op dit moment voldoende capaciteit is bij Veilig Thuis Groningen om dat op te kunnen vangen en we houden dat uiteraard stevig in de gaten.

00:53:27

Voorzitter: Dank u zeer. Dan geef ik nu graag het woord aan mevrouw Woldhuis van 100% Groningen gaat uw gang.

00:53:36

Mevrouw Woldhuis: Dank u. Dank u wel, voorzitter. Een paar voorbeelden. Een tienermeisje met een snotneus dat een week lang op haar kamer wordt opgesloten in een zorginstelling. Een verpleegtehuis bewoner ging zo hard achteruit doordat de mantelzorg niet kwam dat hij door eenzaamheid overleed. Of een gehandicapte peuter kreeg niet op tijd zijn sonde voeding omdat de thuiszorg voor besmetting vreest. Drie voorbeelden van ernstige, schrijnende gevallen vanwege de zorgcontouren, die nu niet meer gegeven worden. 100% Groningen maakt zich ernstig zorgen om de zorg die nu al lange tijd on hold is gezet vanwege de Corona crisis en daarom hebben wij een aantal vragen gesteld aan het college hierover. Heeft het college hier enigszins zicht op wat er nou precies allemaal gaande is? Heeft het college ook bijvoorbeeld contact met de huisartsen? We weten dat zij een kwetsbare groep mensen actief, ook proactief belt in deze tijd. In hoeverre is daar ook zicht op? Heeft het college contact met de thuiszorgorganisaties of met andere instellingen om dit soort schrijnende gevallen zo veel mogelijk de komende tijd ook weer op te gaan pakken en te kijken hoe we deze gewone zorg weer langzamerhand een beetje op kunnen starten? Dank u wel, voorzitter.

00:55:04

Voorzitter: De wethouder.

00:55:05

Wethouder: Ja, dank u wel, voorzitter. Ook het college is uiteraard bekend dan wel via onze eigen contacten dan wel via media berichten dat er natuurlijk her en der situaties ontstaan die ernstig zijn en die vragen om aandacht, van uiteraard alle betrokken organisaties, zorgorganisaties, welzijnsorganisaties, wijkverpleging, etcetera maar ook vanuit vanuit de gemeente zelf. We zijn bijvoorbeeld verantwoordelijk als gemeente zelf dat er voldoende ondersteuning is als het gaat om de WMO in de huishoudelijke hulp en we zien dat er ongeveer zo'n tien procent van de cliënten eigenlijk en dat zijn er in totaal ruim 500 in onze gemeente op dit moment, vaak ook uit eigen beweging de zorg of de hulp heeft stop gezet uit angst of om andere redenen. Het is niet zo dat binnen de thuiszorgorganisaties, hoewel er wel sprake is van hoger ziekteverzuim, de capaciteit onvoldoende is. Het is wel zo dat een deel van die cliënten dus zelf de zorg tijdelijk heeft stop laten zetten. We proberen vanuit die zorginstellingen, maar ook ondersteund vanuit de gemeente natuurlijk, dat er contact wordt gezocht met deze mensen om nu door angst die zorg er niet meer is of van die hulp geen gebruik wordt gemaakt, te kijken of er alternatieven zijn in de familie, is er iemand die toch de boodschappen kan doen. Kortom, er wordt inderdaad echt direct contact gezocht met mensen die op die manier de reguliere zorg niet meer willen of kunnen ontvangen. Wat we ook zien, is dat ook bij de zorgverzekeraars bij Menzis diverse verantwoordelijkheden liggen. Wij hebben daar ook contacten mee. We zullen we daar nog wat uitgebreider op terugkomen, bijvoorbeeld wat dat betekent voor de wijkverpleging. Daar hebben we contact over met Menzis en daar zullen we u nader over berichten. Ook als het gaat om, u noemt zelf bijvoorbeeld de huisartsen, daar hebben wij uiteraard ook contact mee, al dan niet via het wijkteam, om op die manier een beeld te krijgen van of mensen die zich in deze bijzondere situatie, is een nare situatie toch eigenlijk niet de zorg krijgen die ze dus eigenlijk zouden moeten hebben. Juist voor de meest kwetsbare proberen wij dus met Wij eigenlijk zoveel mogelijk mensen in de gaten te houden en een vinger aan de pols te houden. Wat wel weer goed is, en dat helpt ons ook echt, is dat er toch een hele grote groep vrijwilligers actief is in Groningen, zoals bijvoorbeeld Heel Groningen Helpt of Studenten helpen Stadgers. Deze zetten zich juist in voor de groepen die op dit moment het meest getroffen worden door de crisis door het verspreiden van briefjes, om op die manier de behoefte van hulp te polsen en dingen aan te bieden. We proberen ook met al onze gecontracteerde aanbieders op verschillende manieren proactief contact te houden, zodat zij ook proactief contact houden met de doelgroep, wanneer er bijvoorbeeld afgezien wordt van zorg.

00:58:01

Voorzitter: Dank u zeer. Kan ik naar de volgende vragen steller? Dat lijkt het geval. Dan kom ik bij de heer Koks uit en daarna de heer Ubbens. Meneer Koks.

00:58:14

De Heer Koks: Goedenavond, voorzitter, voor een deel overlappen de vragen van 100% Groningen en die van mij elkaar. De wethouder moet zelf dus maar eventjes kijken wat voor nieuws hij in de antwoorden aan mij kan geven. Want wij constateren samen met 100% Groningen, dat de thuiszorg en de huishoudelijke hulp onder druk staat. Landelijk wordt aangegeven dat dat komt door een hoog ziekteverzuim onder medewerkers, dat dat komt

doordat veiligheidskleding en beschermende middelen ontoereikend zijn en dat de cliënten wegens onveiligheidsgevoelens de hulp opzeggen. Constateert het college dat afnemend gebruik van de thuiszorg en huishoudelijke hulp sinds het begin van de Corona crisis ook met ons? Wat is de omvang daarvan? Welke maatregelen hebben thuiszorginstellingen getroffen om de veiligheid van hun personeel te waarborgen? Hebben medewerkers toegang en de beschikking over voldoende en kwalitatief verantwoorde beschermingsmiddelen? Wordt er nieuw personeel aangenomen om krapte in de personeelsbestanden op te vangen? Als derde, wat doet de gemeente of de instelling om eventuele angst-opzeggingen bij cliënten tegen te gaan en wordt wordt familie geïnformeerd op het moment dat dat soort opzeggingen plaatsvinden? Dank u wel.

00:59:44

Voorzitter: De wethouder.

00:59:45

Wethouder: Ja, het klopt er is overlap in de vragen van de heer Kok met de vragen van mevrouw Woldhuis maar om eigenlijk kernachtig nog even weer te geven wat we eigenlijk constateren is dat we inderdaad zien dat er angst opzeggingen zijn zoals de heer Koks ...

01:00:00

Wethouder: Zo een, tien procent van de huishoudelijke hulp . Een cliënt heeft uit eigen beweging gezegd: we willen de hulp niet ontvangen. Dat zijn er al ruim vijfhonderd in onze gemeente, vijfhonderd vijftig. In al die gevallen wordt in de Raad contact gezocht met de familie, om te kijken: zijn er alternatieven? Of kan men toch bewogen worden om de zorg weer te hervatten. Wat we in Groningen niet zien, is dat gebrek aan personeel, ook al is er inderdaad natuurlijk sprake ook hier, van een hoger ziekteverzuim. Maar het is niet zo dat gebrek, dat dat de reden is waarom een aantal mensen geen zorg ontvangen. Dat is op dit moment nog geen knelpunt. Als het gaat om de maatregelen om de veiligheid van het personeel te waarborgen, hebben wij in ieder geval geconstateerd, dat de gecontracteerde aanbieders de passende maatregelen hebben genomen zoals die door het RIVM zijn voorgeschreven ten aanzien van de veiligheid van medewerkers van de huishoudelijke hulp.

01:00:48

Mevrouw: Woldhuis: Voorzitter.

01:00:48

Voorzitter: Ja, Mevrouw Woldhuis.

01:00:54

Mevrouw: Woldhuis: Ik heb toch even een vraag hierover aan de wethouder. Want Zorgbelang, die meldde toch best wel behoorlijk schrijnende gevallen. Gaat de gemeente ook nog in gesprek met Zorgbelang of met die schrijnende gevallen, om te kijken wellicht samen: kunnen we daar nog wat aan doen?

01:01:12

Voorzitter: Wethouder.

01:01:13

Wethouder: In zijn algemeenheid. Er zijn heel veel verschillende soorten schrijnende gevallen. Als het gaat om bijvoorbeeld in de huishoudelijke hulp, waarbij wij direct

verantwoordelijkheid in hebben, dan zullen wij zeker, en met de aanbieders gaan kijken: hoe kunnen toch bij wanneer er inderdaad sprake is van opzegging van de hulp, kijken naar hoe het toch kan. Er bijvoorbeeld, hulp bij de familie contact kan worden gezocht. Wat ik al zei: we zijn natuurlijk ook met Menzis in contact. Of daar een aantal mensen erachter kunnen komen, waar sprake is van ernstige problemen en wat we daaraan kunnen doen.

01:01:50

Voorzitter: Dan kom ik bij de vragen van De Heer Ubbens van het CDA. Ik ga nu naar De Heer Ubbens, en dan kom ik bij De Heer Rebergen. Eerst Mijnheer Ubbens, over de werkzaamheden ARZ, van de CDA fractie.

01:02:41

De Heer: Ubbens: Vanaf twintig april, is de combinatie Herepoort weer begonnen met het indelen van damwanden. Dit leidt tot behoorlijk wat overlast voor omwonenden. In voorgaande situaties was er compensatie en allerlei mitigerende maatregelen, die tijdens de Coronacrisis niet meer kunnen, zoals: het verblijf in hotels of vakantieparken. Er zijn nu wel een stuk meer thuiswerkers en thuis studeerders, die de overlast ervaren van de werkzaamheden. Onze vraag is: of binnen aanpak Ring Zuid, ook nagedacht is over eventuele andere maatregelen. Welke dat zijn en of er ook andere vormen van compensatie overwogen zijn. En de tweede vraag is: waarom er niet gekozen is voor werkzaamheden op zaterdag, omdat de thuiswerkers thuis lerende studenten en jongeren, dan wel kunnen worden ontlast.

01:03:41

Voorzitter: De wethouder.

01:03:48

Wethouder: We kunnen ons uiteraard met De Heer Ubbens, heel goed voorstellen dat nu natuurlijk veel meer thuis wordt gewerkt. Zeker bij het werk aan de zuidelijke ringweg, wat nogal wat lawaai maakt en trillingen veroorzaakt, dat mensen daar last van hebben, zeker nu. De werkzaamheden van de woningen zijn de komende weken verder af, dan de afgelopen tijd. De woningen die dicht bij het werk staan, en binnen de geldende contouren vallen, is uiteraard de compensatieregeling beschikbaar. We zullen dit zeer actief laten communiceren met de betrokken bewoners. We zullen ook gaan kijken met een projectbureau. Dat bij knelpunten die net buiten de contouren vallen, een passende oplossing gezocht kan worden, zodat er met maatwerk, wat extra mogelijk is, zouden kunnen gaan doen. Dat wordt in ieder geval bekeken. De tweede vraag, waarom dan niet op zaterdag? Daar is wel binnen het project naar gekeken. Er was om terechte belangen, ervoor gekozen, om toch het werk, ook gezien de planning en juist ook om overlast verder te voorkomen, toch op tijd af te moeten krijgen, is er toch doorgewerkt, in de week. Wanneer dat was geplaatst? In dit geval, tot zaterdag. Had dat geleid tot werken 's avonds laat volgens planning, had dat ook weer dat overlast geleid. Het is inderdaad altijd kiezen tussen twee kwaden. Gezien noodzaak ook van het tempo van het werk, heeft men voor deze oplossing gekozen. Het is wel overwogen. In de zin, er is wel naar gekeken.

01:05:16

Voorzitter: Dan kom ik bij De Heer Rebergen, daarna De Heer Duit. Eerst De Heer Rebergen.

01:05:23

De Heer: Rebergen: Ons hebben signalen bereikt: versterking sloop nieuwbouw aan de Blinkerdlaan en Ommelanderstraat in Ten Boer. Daarover zouden wij het college graag een paar vragen willen stellen. Eerste vraag: de huidige situatie van het Coronavirus heeft invloed op het traject waarin deze mensen zitten. Bijeenkomsten met bewoners in de buurt zijn helaas niet doorgedaan. De vraag is: in hoeverre levert dit vertraging op en wordt er gekeken naar andere mogelijkheden van inwoners participatie, ook als het gaat om de inrichting van openbare ruimte. Vraag twee. Ook hebben wij signalen gekregen dat het beschikbare budget aan de hand van de prijslijsten niet voldoende zijn, onze huis en tuin in te kunnen richten. Is het college hiervan op de hoogte? Kloppen deze signalen? Wat kan er gedaan worden om bewoners hier in te ondersteunen of tegemoet te komen? Worden bewoners ook geholpen in het besteden van het beschikbare budget? Derde vraag: er zijn ook zorgen om de tijdelijke huisvesting. Bewoners krijgen in principe budget om dit zelf te regelen, maar er komt nu heel veel op deze mensen af. Is het mogelijk dat de gemeente voor de bewoners die dat op prijs stellen, vervangende huisvesting regelt, en is het budget dat zij daarvoor hebben ontvangen, daarvoor voldoende?

01:06:42

Voorzitter: De wethouder.

01:06:44

Wethouder: Het is inderdaad, dat de geplande bijeenkomst voor het project met bewoners over de openbare ruimte in de Ommelanderstraat en Blinkerdlaan, helaas hebben moeten afzeggen. Er was een bijeenkomst inderdaad gepland om gezamenlijk te kijken van: hoe kunnen we die herinrichting van het openbaar gebied zo goed mogelijk te doen, om op te halen uit de buurt, wat voor ideeën daarvoor voor leven. We zijn op dit moment aan het kijken of wij samen met het team Virtueel Groningen en een stedenbouwkundig bureau, een manier kunnen bedenken, hoe we bewoners toch op een digitale manier kunnen gaan bevragen, om de nodige informatie op te halen, zodat we de vertragingen in het proces, zoveel mogelijk tot een minimum kunnen gaan beperken. Het klopt, dat het plannen van de openbare ruimte door corona vertraging heeft opgelopen. Maar wij verwachten wel dat we dit door een innovatieve manier, oplossing te vinden, tot een minimum kunnen beperken. De tweede vraag van De Heer Rebergen ging over de prijslijsten. De lijsten die bepalen wat het budget is, wat mensen krijgen voor de nieuwbouw of van hun versterkte woning. We hebben allemaal op basis van onderzoek, die prijslijsten vastgesteld. We hebben ook met elkaar geconstateerd dat de prijzen die de bewoners van aannemers aangeboden krijgen, in sommige gevallen niet conform onze vergoedingen zijn. Blijkt dit te kloppen, dat we dan precies gaan kijken naar waar het aan ligt. We gaan bewoners daar daadwerkelijk ook bij assisteren. Kijken of aannemers niet over vragen. Dat kan ook soms zomaar gebeuren. Mocht inderdaad zo zijn, dat structureel die prijslijsten verkeerd zijn ingeschat. Dan is de afspraak van de aanpak waarin wij dit doen, samen met drie andere gemeenten. Dat we gaan kijken of het budget voor de aanpak opgehoogd kan worden. Daar zijn nog middelen voor beschikbaar gesteld. Mocht het echt structureel niet meer mogelijk zijn binnen deze budgetten, dan gaan wij dus met die gemeente in overleg. Daar, wij door bewoners specifiek bij te staan, door middel van een zogenaamde budgetcoach, denken wij ook dat voor een deel deze problemen voorkomen kunnen worden. Mocht het zou zijn dat inderdaad

structureel te weinig geld beschikbaar is gesteld, dan verhogen we het budget en zullen we daar ook met de andere drie gemeenten in overleg over gaan. Dan de vragen en de zorgen over de tijdelijke huisvesting. Het klopt dat het principe van de manier waarop wij in dit project werken, dat bewoners zelf de keuze hebben. Ze krijgen een budget. Van het budget kunnen ze het zelf regelen. Als ze het goedkoper doen, houden ze wat over. Ze kunnen het ook de gemeente laten doen. We merken dat het overgrote deel, ervoor kiest om dat toch aan de gemeente te vragen bij dit project. Het is niet zo, dat mensen aan hun lot worden overgelaten van: regelt u het maar. Ze kunnen bij de gemeente terecht. Ook hiervoor geldt weer: mocht om wat voor situatie het budget ontoereikend zijn, we daar ook naar oplossing zoeken. We werken ook aan locaties voor die tijdelijke huisvesting. We zijn ook aan het kijken naar van wat voor plekken daarvoor geschikt zullen zijn. Wij proberen daar zoveel mogelijk een voorkeur te hebben voor locaties, die ook voor meer permanente nieuwbouw geschikt zijn.

01:09:50

Voorzitter: Dan kom ik bij De Heer Duit. En dan kom ik tot slot weer terug bij mevrouw Woldhuis. Eerst De Heer Duit.

01:09:56

De Heer: Duit: Toch deze week, ook weer aandacht voor de studentenhuizen. Het college noemde vorige week dat het bij de organisaties die zij gesproken hadden duidelijkheid was rondom de situatie en regelgeving bij studentenhuizen omtrent, hetzij een huishouden of niet. Dat blijkt helaas niet het geval. Uit overleg met de organisaties, is nu naar voren gekomen, dat er een discrepantie zit, tussen de informatie die aan de organisatie is gegeven en de informatie bij de handhaving. Dit zorgde wederom voor onduidelijkheid. Aan de organisaties door het college aangegeven niet te handhaven op studentenhuizen, om de leefsituatie in deze huizen niet onmogelijk te maken. Ze kregen het verzoek om dit te communiceren naar hun achterban. Bij de handhaving blijkt helaas, dit niet duidelijk te zijn. Af te lezen aan de situaties waar we het afgelopen week ook over hadden. Namelijk, de controles en het dreigen met boetes. Het verzoek aan het college is daarom, om dan ook hier nu helderheid te geven over de situatie. Het is een lijst aan vragen, maar de wethouder is ongetwijfeld in staat om daar één helder antwoord op geven. Eén is namelijk, een studentenhuys in de ogen van het college wèl of géén huishouden? Welke richtlijnen heeft het college in Groningen voor studentenhuizen en huishoudens opgesteld? Wordt er wél of niet gehandhaafd op het samenscholingsverbod in een studentenhuys of huishouden? Welke richtlijnen zijn gegeven aan de organisaties die de wethouder vorige week noemde? En welke richtlijnen zijn gegeven aan de handhaving en politie? Heeft het college deze richtlijnen ook aan de rest van de studentenwereld gecommuniceerd? En welke richtlijnen gaat het college na dit vragenuurtje geven aan zowel de organisaties, als de handhaving en politie over studentenhuizen? Daarnaast het verzoek aan het college om over de handhaving te communiceren naar zowel de organisaties, als handhaving en politie. Maar ook naar de volledige studentenwereld in het algemeen belang, zodat alle studenten huishoudens bereikt worden. Niet alleen degene die zijn aangesloten bij de door het college gekozen organisaties. Dit bijvoorbeeld door een algemene mail via de Rijksuniversiteit en de Hanzehogeschool naar alle studenten te sturen.

01:12:07

Voorzitter: Wethouder.

01:12:08

Wethouder: Met het algemene beeld te beginnen. Wij hebben vorige week naar ons idee, naar ons beeld, zover dat kan. Met iedereen heel breed, juist in Groningen in de studentenwereld, onze boodschap en richtlijnen verspreid. Het is niet zo dat dat selectief gebeurd is. Naar ons idee is dat vrij uitgebreid gebeurd. Ook verschillende media heel veel aandacht voor besteedt en hebben we uiteraard ook met de kennisinstellingen al gesproken. Ook is het zo, dat wij precies dezelfde verhalen richting de vertegenwoordigers, als onze handhavers hebben verteld. Wat natuurlijk wel kan, is dat er soms situaties zijn in de praktijk, want we hebben nu je heel veel studentenhuizen. Dat de praktijk van handhaving, zoals die beleefd wordt door de handhaving en beleefd wordt door de betreffende personen, niet helemaal hetzelfde is. Laat glashelder zijn, wat de lijn is. Zo zie je in Groningen geldt. Overigens geldt dat voor heel Nederland. Net nog bevestigd door een brief vanuit het Veiligheidsberaad. Technisch gezien, is een studentenhuishouden zoals dat in de veiligheidsverordening is opgeschreven. Het samenscholingsverbod zoals het daar staat, is niet bedoeld om in eigen huis, achter de voordeur, in de tuin of op het balkon van een studentenhuishouden te handhaven. Dat is niet de bedoeling en dat is ook niet een instructie die handhavers hebben, om binnen een studentenhuishouden te gaan handhaven op dat aspect. Neemt niet weg, dat ook voor studentenhuizen, net als voor iedereen natuurlijk. Niet toegestaan is om grootschalige bijeenkomsten in huizen te gaan organiseren. Dat is wat anders dan dat huisgenoten gewoon bij elkaar zitten. In de openbare ruimte is dat anders. Er is een vrij heldere beschrijving gegeven, wat in een noodverordening onder een huishouden wordt verstaan. In de openbare ruimte, en daar valt een studentenhuishouden niet onder. Ook daarvoor gelden dezelfde regels, als voor andere volwassenen in Nederland. Volgens mij is het een vrij heldere lijn. Die hebben we gecommuniceerd. Morgen is er weer een uitgebreid contact met alle studentenorganisaties en zullen we dat nogmaals met hun bespreken. Eerlijk gezegd, is ons beeld, zowel ook het beeld van de politie, beeld van de veiligheidsregio, als ook een beeld van de gemeente Groningen. Dat over het algemeen het heel erg goed gaat in Groningen. Met studentenhuizen, met de naleving van regels. Het aantal boetes wat moet worden uitgedeeld op dit vlak is zéér beperkt. Over het algemeen zijn we zeer tevreden, hoe hier door studenten, zowel in de openbare ruimte, als in een studentenhuizen, wordt gereageerd op de regels. En hebben wij ook het idee dat men over het algemeen heel goed weet hoe die regels zijn.

01:14:53

Voorzitter: Dan kom ik bij mevrouw Woldhuis. Ik had nog een drietal vragen openstaan van u, begreep ik net. Mevrouw Woldhuis.

01:15:02

Mevrouw: Woldhuis: Dat is volledig juist. De eerste gaat over wonen. Door het Coronavirus vermoedelijk, het aantal aanmeldingen van internationale studenten, een stuk minder zijn dan eerdere jaren. Onze student in Groningen heeft vernomen dat er nu ook best wel sprake is van leegstand. Met name dat internationaal studenten massaal uit Groningen, zelfs uit Nederland vertrokken zijn naar een land van herkomst. Het komt natuurlijk ook, omdat lessen nu online gegeven worden en als je geen baantje hebt, toch heel erg moeilijk is om de

huur op te hoesten. Kan het college aangeven of dit beeld juist is? En heeft het college ook al nagedacht over een plan van aanpak, indien er veel leegstand zal ontstaan? Bijvoorbeeld op terreinen zoals het zuidelijke demeter?

01:15:52

Wethouder: Doet u die andere twee ook maar gelijk. Anders hebben we straks weer een misverstand.

01:15:55

Mevrouw: Woldhuis: Die andere gaat over de NCG. Door het Coronavirus zijn er op veel vlakken vertraging te verwachten. Inspraakmomenten voor inwoners worden op lange baan geschoven. Inwoners hebben gevraagd te reageren. Ze hebben een hoop brieven en mails gestuurd, de afgelopen weken. Hierover hebben we een aantal vragen. Loopt te verstrekken van woningen en de gemeente Groningen ook vertraging op door het Coronavirus? We kregen bijvoorbeeld mee dat er op dit moment alleen maar leegstaande gebouwen, qua scheuren, op wordt gemeten en niet bij particulieren. Klopt dat? Heeft de gemeente hier ook zicht op en wordt er met de bewoners gecommuniceerd? Verder zijn de afgelopen week, een hoop vragen bij inwoners opgehaald, die in de raad zijn verstuurd. Veel van deze vragen hebben inhoudelijk betrekking op de voortgang van de versterkingsoperatie. Mogen wij erop rekenen, dat deze vragen, ook bij de juiste partijen worden neergelegd en inwoners hier een reactie op krijgen? Dat was de NCG. Dan had ik nog een vraag dat gaat over videobellen. Het beschikbaar maken voor gratis tablets voor ouderen. Eenzaamheid onder ouderen was al een groot probleem. Door het Coronacrisis is dit nog veel groter probleem geworden. Veel ouderen zitten in een sociale isolatie van de buitenwereld en dat zal voorlopig nog blijven. Zeker na het nieuws van gisteren. Tot twintig mei is bezoek in verpleeghuizen en zorginstellingen gewoon niet toegestaan. Dat is echt heel erg schrijnend. Wat ons in Groningen betreft, is videobellen daar ook echt een meerwaarde van. We hebben daar even naar gekeken. Er zijn op grote schaal allerlei initiatieven. We vonden een hele mooie initiatief, in het zuiden van Nederland. Zij halen alle oude tablets op, zetten dat om op een bepaalde software, zodat je er alleen maar mee video kan bellen. Je drukt op de knop en je kunt met iemand videobellen. KPN ondersteunt dat ook helemaal en investeert er ook in. Het is in principe een gratis tablet voor zorginstellingen. We hebben deze initiatieven ook gebeld. Zij zeggen: de gemeente Groningen zou ons heel erg kunnen helpen door bijvoorbeeld met fondsen of iets dergelijks om te kunnen helpen. De vraag van ons in Groningen is: is gemeente Groningen ook bereid om dit soort initiatieven te ondersteunen?

01:18:40

Voorzitter: Dank u zeer dan kijk ik naar de wethouder voor de beantwoording van de laatste drie vragen.

01:18:45

Wethouder: Als eerst de vraag over de internationale studenten. Het klopt absoluut dat de corona crisis op korte termijn grote gevolgen heeft, in ieder geval voor het aantal buitenlandse studenten, internationale studenten, wat in Groningen verblijft. Er zijn er inderdaad veel vertrokken naar hun oorspronkelijke land. Hoe dat structureel zich doorzet, daar valt op dit moment heel moeilijk iets over te zeggen. We hebben daar natuurlijk uitgebreid contact over met de universiteiten. Met de Hanze, die daar natuurlijk ook een

groot belang bij hebben om daar duidelijkheid over te krijgen. We houden daar, net als altijd, stevig de vinger aan de pols. We mogen er denk ik wel van uitgaan, dat het een effect zal hebben. Heeft het nu, waarschijnlijk ook wel in september. De mate waarin en hoe langdurig, dat moeten we natuurlijk nog zien. Natuurlijk zit er ook een risico in dat, complexen die op dit moment specifiek voor buitenlandse studenten, internationale studenten worden verhuurd, dat die te kampen krijgen met leegstand. De situatie is daar. Elke keer weer een andere eigenaar, ook de contracten. Sommige complexen zijn prima, ook beschikbaar voor Nederlandse studenten, dus dan is er direct een alternatief. Andere zijn echt speciaal, ook juridisch, op buitenlandse studenten gericht. We zullen dus per complexe daar afspraken over moeten maken. Uiteraard, is dat de primaire verantwoordelijkheid van de eigenaar zelf. Ik neem aan, dat ze zich direct bij de gemeente zullen melden, als ze onze hulp nodig hebben. Dan de nationaal coördinator, de voortgang van de versterking. Uiteraard is dit thema ook in de lokale stuurgroep, die er vorige week was, uitgebreid aan de orde gekomen. We hebben daar ook vanuit de gemeente aangegeven, dat wij die signalen inderdaad hebben. Dat er her en der sprake is van vertraging. In ieder geval, dat moge duidelijk zijn. Alle bijeenkomsten zijn uitgesteld. En dat dat ook gevolgen kan hebben voor de versterkingsoperatie. NCG geeft aan, dat ze op dit moment voor een deel haar werkwijze al heeft aangepast en dat verder ook aan een situatie zal aanpassen. Hun beeld in ieder geval, dat beeld van de NCG, dat in een project er nog niet tot hele grote vertragingen heeft geleid. Het is natuurlijk wel zo, dat die bewonersbijeenkomsten niet meer worden gehouden. De contacten lopen zo veel mogelijk door. Als het niet meer fysiek kan, telefonisch. Versterkingsadviezen worden ook telefonisch besproken. Daarbij is nog steeds het versterkingspunt in Ten Boer gewoon open. De inrichtingen zo aangepast, dat er een soort anderhalve meter afstand werkwijze, kan worden toegepast. In die zin is het ook bereikbaar voor iedereen die dat wil. Dan is het versterkingspunt ook nog actief, en kunnen ook vragen die daarop betrekking hebben, die ook bij uw organisaties zijn binnen gekomen. Mevrouw Woldhuis, kunnen wij bespreken, alle versterkingspunten doorgeleiden. Zoals wij dat zelf als gemeente weten, zullen we uiteraard ook het antwoord daarop kunnen geven. De laatste vraag over het videobellen. Het initiatief zoals u dat noemt, dat kennen wij niet. We zullen contact gaan leggen en komen op een later stadium daarop terug, want het klinkt best als een heel mooi idee.

01:21:49

Voorzitter: Dank u zeer. Dank voor alle vragen en de beantwoording daarvan. Mocht het nog tot aanvullende vragen leiden. Dan kunt u dus altijd daar nog even weer contact over opnemen.

4 Ingekomen stukken

4A Ingekomen Collegebrieven

Dames en heren, dat brengt mij naar agendapunt vier. Dat zijn de ingekomen collegebrieven. Ik heb daar geen woordmeldingen op gekregen. Dat klopt.

4B Ingekomen overige stukken

Dan ben ik bij de ingekomen overige stukken. Daar heb ik ook geen woordmelding op gekregen.

5 Conformstukken

5A Gewijzigd kader Eén integraal afwegingsmoment

Dan ben ik bij de conform stukken. Het gewijzigd kader voor één integraal afwegingsmoment. Wenst iemand daar nog iets over te melden? Dat is niet het geval.

5B Vaststelling bestemmingsplan Dorpsweg Garmerwolde

Dan, bij de vaststelling bestemmingsplan Dorpsweg te Garmerwolde heb ik te horen gekregen, dat de Partij voor de Dieren geacht wordt tegen te stemmen. Met die aantekening kan ik dan aannemen dat de overige leden van de raad akkoord zijn.

5A Gewijzigd kader Eén integraal afwegingsmoment

De Heer Sijbolt is ook niet akkoord.

01:23:10

De Heer: Sijbolts: Nee, voorzitter, dat gaat over vijf A. De stadspartij wordt graag tegen te hebben gestemd.

01:23:18

Voorzitter: Bij één integrale afwegingsmoment stadspartij tegen.

01:23:22

Mevrouw: Woldhuis: Voorzitter.

01:23:25

Voorzitter: Mevrouw Jacobs.

01:23:26

Mevrouw: Jacobs: Datzelfde geldt voor de fractie van de VVD. Wij willen graag tegengestemd hebben bij vijf A.

01:23:43

Voorzitter: Ik ga even terug. Vijf A. heeft de stadspartij tegengestemd en de VVD tegengestemd en de PVV ook? Meneer van Kesteren? Knik maar even. Ja.

01:23:57

De Heer: Van Kesteren: Ja, voorzitter.

01:23:58

Voorzitter: Anderen nog? Dan is het aangenomen. Ik kan niet zo snel tellen, dus dat verwerken we later wel. Drie partijen tegengestemd.

5B Vaststelling bestemmingsplan Dorpsweg Garmerwolde

Dan ben ik bij vijf B. De Partij voor de Dieren heeft daar dus tegengestemd. Zijn er nog andere? Dan heeft hij een plaatje, hoe weinig er hier bij zitten. Een buitengewoon gezellige bedoening moet ik zeggen. Ontzettend blij trouwens dat u alle vijfenveertig er bent en in goede gezondheid zo te zien. Maar het is wel heel eenzaam hier. Dat hebben we ook aangetekend. Partij voor de Dieren tegen.

5C Onderdoorgang Paterwoldseweg (BCF) (137481-2020)

Dan ben ik bij vijf C. Dat is de onderdoorgang bij de Paterwoldseweg. Wenst iemand daar nog een opmerking over te maken? Dan, is ook dat met algemene stemmen aanvaardt.

5D Kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement 2020

Dan zijn we bij de kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement. Ik heb begrepen, dat een aantal van u daar graag hun stemverklaring over wenst af te leggen. Is dat zo? De Heer van Kesteren, PVV.

01:25:26

De Heer: Van Kesteren: Het college gaf in de pleidooi, om de financiën goed inzichtelijk te houden. Tenminste, dat pleit de PVV fractie voor. Dat betekent wat ons betreft, dat er overzicht moet blijven voor de deelreserves, wat er is uitgegeven en wat er binnenkomt. Onderling schuiven, omwille van meer vrijheid in de bestedingen, dat vinden wij toch onverstandig, omdat daardoor minder transparantie ontstaat voor de raadsleden en voor de raadsleden moeilijker wordt, om hun controlerende de taak uit te voeren. Wat ik ook hoorde in de commissievergadering, dat het college zei, dat die algemene reserve wel uitgesplitst zal gaan worden naar de raad, waardoor een en ander wel transparant zal worden. Maar daar kun je je afvragen, waarom het college dan dat dan wil veranderen. Waarom gooide het college alles rekenkundige op één hoop, als men toch per post blijft specificeren, terwijl het voor de raad moeilijker wordt, om zo een controlerende functie uit te oefenen? Daar zou ik graag inhoudelijk antwoord op willen van het college.

01:26:44

Voorzitter: We zaten in de fase van stemverklaring, dus dan moet ik u toezegging dat u daar nog een telefoontje of een stukje papier over krijgt.

01:26:53

De Heer: Van Kesteren: Even uitgelegd, waarom wij daar tegen zijn.

01:26:57

Voorzitter: Ja, oké, dan is het een stemverklaring. Zijn er nog andere stemverklaringen op het punt kadernota weerstandsvermogen?

01:27:06

De Heer: Sijbolts: Ja, voorzitter.

01:27:06

Voorzitter: Ja. De Heer Sijbolt.

01:27:09

De Heer: Sijbolts: In het voorstel en met ervaring van het gegraai afgelopen begroting over 2020, dat dit een snoeppot gaat worden voor het college en voor de raad. Een grootmoeder snoeppot. Voor de korte termijn zal dat niet zoveel uitmaken. Uiteindelijk zal grootmoeder zich af gaan vragen, waar die snoepjes gebleven zijn. Wat ons betreft, staat grootmoeder symbool, voor de belastingbetaler, de huizenbezitter, sportverenigingen en ondernemers van onze inwoners, die hun zuurverdiende belastinggeld zien verdwijnen. Daarnaast, geeft het college aan een extra optie te zien en een verhoging van een OZB, wanneer het weerstandsvermogen niet op peil wordt gebracht. Dat is wat ons betreft, heeft niks te maken met duurzaam boekhouden, dus De Stadspartij zal tegen dit voorstel stemmen.

01:28:27

Voorzitter: Zijn er nog andere stemverklaringen?

01:28:29

Mevrouw: Jacobs: Ja.

01:28:30

Voorzitter: Ja, mevrouw Jacobs.

01:28:32

Mevrouw: Jacobs: Ik ben een beelddenker, en dan spreekt de verklaring van De Heer Sijbolt over de snoepjespot mij wel aan. Vooral omdat ik hier op een vergaderkamer zit met een snoepjespot, waar ik natuurlijk van af blijf. Maar ook de VVD wordt geacht tegen de kadernota te stemmen. Zoals u weet is de VVD voor een deugdelijk financieel beleid en dus ook voor een deel van weerstandsvermogen. Daar horen wat ons betreft, deugdelijkere kaders bij, wat we hier nu zien. Daarnaast kunnen kan mijn fractie zich ook aansluiten bij de vorige spreker, die het samenvoegen van alle reserves waarbij het weerstandsvermogen onverstandig vindt. Daarmee is het overzicht verdwenen en brengt ons dan een tegenstem.

01:29:16

Voorzitter: Ik kijk of ik nog even met iemand anders van u contact moet leggen. Nu zwaait Mevrouw Woldhuis weer. Nu lijkt het erop dat ze iets wil gaan zeggen of niet?

01:29:34

Mevrouw: Woldhuis: Wij hebben ook geacht tegen dit raadsvoorstel te stemmen.

01:29:43

Voorzitter: Honderd procent Groningen, is ook genoteerd. Anderen nog?

01:30:01

De Heer: Bollen: Voorzitter?

01:30:02

Voorzitter: Meneer Bollen, ga uw gang.

01:30:04

De Heer: Bollen: Mijn fractie heeft geworsteld op deze kadernota. Wij waren vrij kritisch omdat het eigenlijk een te los kader is, wat ons betreft. Zo gingen we ook de commissievergadering in. Maar al snel bleek in die vergadering, dat er eigenlijk een meerderheid was, voor helemaal geen kader. Als je vanuit daar gaat redeneren, dan kun je misschien zelfs wel, de wethouder financiën een compliment geven. Dat er kennelijk toch een meerderheid gevonden is voor dit kader. Wij hadden graag liever scherpere kaders gehad, maar dat zit er kennelijk niet in, want er was een meerderheid voor nu helemaal geen kader. Wij zien wel dat er verbeteringen zijn gedaan ten opzichte van de oude kadernota en daarom zullen we toch voor deze nota stemmen.

01:31:05

Voorzitter: Zijn er nog andere woordmeldingen?

01:31:08

De Heer: Van Zoelen: Ja.

01:31:08

Voorzitter: Ga uw gang, Meneer van Zoelen.

01:31:18

De Heer: Van Zoelen: Wij worden ook geacht tegengestemd te hebben. Want nu een kadernota opstellen terwijl we nog niet weten wat de impact van de crisis is, vinden wij het even beter is, te kunnen uitstellen. De wethouder kwam ook met een toezegging om inzichtelijk te maken van wat de potjes en de reserves nu die nu voor handen komen. Naar aanleiding van het overleg met de FMG, zien wij daarnaar uit, om deze informatie te krijgen.

01:31:43

Voorzitter: De Partij voor de Dieren wordt ook geacht tegengestemd te hebben. Nog anderen? Nee, dat is niet het geval. Dus een noteer ik: de PVV, De Stadspartij, VVD, Honderd procent en Partij voor de Dieren, hebben in onze stemverklaring tegen dit voorstel gestemd, en de rest van de raad is akkoord. Als dat het geval is, dan sluit ik dit punt af.

5E Voorbereidingskrediet gebiedsontwikkeling De Held III (148395-2020)

Dan kom ik bij vijf E. Dat is het voorbereidingskrediet voor de gebiedsontwikkeling, De Held. Ik heb daar geen woordmeldingen kregen. Klopt dat? Dat klopt. Dat betekent dat het met algemene stemmen is aangenomen.

6 Moties bij collegebrieven

6A Conceptvisie-Stadslogistiek

Dan ben ik bij agendapunt zes A. Dat is de concept visie op de stadslogistiek. Daar is een motie aangekondigd van de Partij voor de Dieren en De Stadspartij. Ik geef hen graag het woord. Meneer van Zoelen, doet u dat namens Partij voor de Dieren en De Stadspartij?

01:33:20

Mevrouw: Woldhuis: Meneer de voorzitter? Ik wachtte even, wie u als eerst het woord zou geven.

01:33:26

Voorzitter: Ja, gaat uw gang.

01:33:30

Mevrouw: Woldhuis: Het is denk ik wel bekend dat de Partij voor de Dieren privacy erg belangrijk vindt. Dit gebruik van data, zoals in dit voorstel voorgesteld, om beleid af te dwingen, daar zijn wij niet blij mee. Er worden nu erg veel gegevens verzameld van voertuigen die de stad inrijden. Om als die worden vernietigd, indien burgers onschuldig blijken. Voor de partij van de dieren, moeten mensen als onschuldig worden beschouwd, totdat het tegendeel is bewezen en niet andersom. Daarnaast, is het zo, dat de verzamelde data tevens worden gebruikt om andere dingen mee te doen, zoals bijvoorbeeld het verlenen van ontheffingen. Wij vinden dit een hellend vlak. Vandaar bijgevoegde motie.

01:34:18

Voorzitter: Ik kijk even naar Meneer Sijbolt, omdat u mede indiener bent. Of u nog behoefte heeft aan een toelichting?

01:34:28

De Heer: Sijbolts: Nee, dank u, voorzitter.

01:34:29

Voorzitter: Dan is het op zich gebruikelijk, dat ik over het voorstel zelf nu een rondje houd langs de raad. Dan kunt u gelijk een motie daarbij betrekken. Daarna komt het pre advies. Ik kijk even of daar behoefte aan is, want het is wat ingewikkeld schakelen nu. Ik kijk eventjes naar u. Of iemand daar behoefte aan heeft. Of dat u wilt reageren op de motie. De Heer Davids, geloof ik?

01:35:08

De Heer: Davids: Ik zag ook al een handje van De Heer Leemhuis verschijnen. Maar vanuit ons. Er is een voorbeeld uit Amsterdam van oneigenlijke toegang tot beelden van hetzelfde type camera's. Dat moeten we wat ons betreft ook voorkomen. Enige reden voor andere inzage van beelden die wij vooralsnog zien is vanwege onderzoek naar misdrijven. Echter, de politie kan altijd beelden opvragen in verband met onderzoek, zo nodig, door tussenkomst van de rechter. Daarom steun voor de motie, met dien verstande, dat als er betere techniek of andere toepassingen komen, die te zijner tijd voorgelegd worden aan de raad.

01:35:51

Voorzitter: Ik begrijp dat Meneer Leemhuis ook wil reageren?

01:35:54

De Heer: Leemhuis: Een korte reactie op de woordvoering en de motie van de Partij voor de Dieren, die mijn fractie wat bevreemd omdat er aannames worden gedaan die op geen enkele manier gestaafd worden. Het is nu vooralsnog een voorstel. Uiteindelijk zal zo iets in een verordening moeten komen. Er zal een systeem moeten worden gekocht. Volgens mij, en mijn fractie, heeft de wethouder in de commissie ook al aangegeven dat allerlei vormen van waarborgen, zullen worden opgenomen. Op zijn minst is het prematuur om nu al, allerlei doembeelden op te wekken. Dat neemt niet weg, dat ook mijn fractie privacy erg belangrijk vindt. En ook heel zorgvuldig wil werken met risico's. Dat functies worden toegevoegd zonder dat we daar van tevoren zicht op hebben. Maar ook daar heeft de wethouder in de commissie al voldoende antwoord op gegeven. Wat mijn fractie betreft: geen steun voor de motie, die een zeer voorbarig is.

01:36:53

Voorzitter: Waren er nog anderen, of zijn er nog andere leden van de raad, die op het stuk, op de visie, dan wel op de motie wensen te reageren? Dan concludeer ik, dat het niet het geval is. Dan ga ik naar de wethouder, of hij kan reageren op de motie.

01:37:27

Wethouder: De digitale vorm van handhaving is noodzakelijk, om het werkbaar te maken voor zowel de zero-emissiezone, als het venstertijden gebied. De ANPR handhaving, de automatisch nummerplaten recognition is wat opgelegd door het rijk. Om te kunnen handhaven moet er een witte lijst gemaakt worden van auto's, kentekens die ontheffingen hebben. Dat is ook in de commissie aangegeven. U vraagt ook om een ontheffingenbeleid. Dat hebben we ook toegezegd, dat op een goede manier aan te pakken. Die gescande kentekens worden gelinkt, worden bekeken aan de database met ontheffingen. Is er een ontheffing, dan is dat allemaal akkoord. Is er geen ontheffing, dan volgt een boete. Daarvoor wordt het kenteken bewaard. Als het illegaal gebied ingereeden wordt, worden de kentekens bewaard voor het procesverbaal. Wordt er niet illegaal ingereeden, dus mag het, dan is er niets aan de hand. Dan worden de kentekens ook vernietigd en worden voorzien. Het enige wat overblijft is dat je kunt zien, is het een personenauto, bestelauto of een vrachtauto? De milieuklasse kan gezien worden, maar het is niet te herleiden naar een persoon, of een specifiek voertuig. We gaan ook zorgvuldig om met persoonsgegevens, met de voertuiggegevens. Wij doen dat volledig volgens de privacywetgeving. Bij dit college is de privacy, het belang, wat er gehecht wordt, en wat ik uit motie spreek. Dat het belang gehecht wordt aan de privacy. Dat onderschrijven wij volledig. Alles wat we doen is volledig volgens de AVG, en doen we een privacy impact assessment op het moment dat het nodig is. op het moment dat we gebruik maken van die registratiesystemen. GroenLinks gaf ook aan dat op het moment dat we dit regelen, er een verordening komt. En die verordening gaat ook via de raad. Mochten we op enig moment, ander gebruik willen maken van die gegevens door voor andere statistische doeleinden, dan gaat dat via de raad. In die zin is de motie voorbarig. U gaat er nog over. Het komt bij u langs. Omdat we alles doen volgens de autoriteit persoonsgegevens en de algemeen verordening gegevensbescherming, de privacy impact assessment, is in die zin de motie ook

overbodig. Wij hechten ook aan privacy. Wat moeten we ook met al die gegevens? Alleen bij illegaal inrijden bewaren we die gegevens. Bij niet illegaal inrijden worden ze na één of twee dagen vernietigd. In die zin, met in het achterhoofd voorzitter, de voorbarigheid van de motie. Het komt nog bij je langs. En de overbodigheid, omdat privacy voor ons ook een net zo groot thema is, als voor u. Met dat in het achterhoofd ontraden we de motie.

01:40:27

Voorzitter: Dan wil ik u voorstellen om dit punt af te handelen door naar de indieners te kijken of zij de motie wensen te handhaven. Kijk even naar beide indieners.

01:40:44

Mevrouw: Woldhuis: Overleg met de mede indiener is natuurlijk op dit moment een tikkeltje gecompliceerd. Ik ga er echter vanuit dat waar ik hier voor sta, de Stadspartij. Net zoals ik, niet overtuigd is door de woordvoering van het college. Het is in ieder geval mijn intentie om de motie gewoon in te dienen.

01:41:12

Voorzitter: Ik kijk even naar Meneer Sijbolts. Dat klopt? Ja, u knikt. Dat is ook het geval. Dan hebben we de motie. Ik kijk even of iemand daar steun aan wenst te geven. Geef ik nu even wat ruimte voor. Ik krijg geen reactie verder. Dan ga ik ervan uit dat de Stadspartij en de Partij voor de Dieren deze motie steunen en de rest van de raad niet.

01:41:52

De Heer: Duit: Voorzitter?

01:41:55

Mevrouw: Woldhuis: Ja, Meneer Duit?

01:41:56

De Heer: Duit: Wij hebben in onze stemverklaring aangegeven, de motie wel te steunen.

01:42:00

Voorzitter: Sorry, ja klopt. Met die toevoeging hebben we dan de motie verworpen. We zullen later nog even precies gaan tellen wat de stemverhouding is. Akkoord? Nog een verdere opmerking over de visie stadslogistiek? Dat is niet het geval.

01:42:27

De Heer: Van Zoelen: Voorzitter?

01:42:29

Voorzitter: Ja?

01:42:30

De Heer: Van Zoelen: Ik zou graag nog een stemverklaring willen afleggen als dat mag, over het voorstel.

01:42:32

Voorzitter: Ja, ga uw gang.

01:42:37

De Heer: Van Zoelen: Als PvdA staan wij voor een veilige binnenstad met een hoge levenskwaliteit. Daarom willen wij, net als het college, stadslogistiek die past bij de schaal

van de staat en het liefst ook zonder uitstoot. Wij willen instemmen met dit voorstel. Dat doen we mede op basis van de toezegging die het college heeft gedaan tijdens de commissievergadering. Over een gelijk speelveld voor alle ondernemers, dus ook voor de ondernemers die geen middelen hebben om te investeren in elektrisch materieel. Tot slot willen wij graag als PvdA, na de zomer, een expertmeeting organiseren. Uit initiatief, daar toenemen om kennis te nemen van de stand en de betaalbaarheid van de techniek op dit gebied.

01:43:14

Voorzitter: Zijn er nog anderen? Dat is niet het geval. Dan is met die opmerking de concept visie verder leidend, en zoals de wethouder aangaf, die komt nog een keer terug.

6B Notitie reikwijdte en detailniveau tvb Structuurvisie Reitdiepzone (collegebrief 11-3-2020)

Dan ben ik bij zes B. Dat is een notitie: reikwijdte en detailniveau. Het structuurvisie rijdt diep zone. Ook daar is een motie aangekondigd. Overigens, de motie die verschijnen in beeld en zullen straks ook wel weer bij de stukken verschijnen. Het is nu technisch een beetje ingewikkeld. De motie die is afkomstig, begreep ik, van de PVV, Stadspartij en VVD. Wie mag ik van de indieners daarover het woord geven?

01:44:09

Mevrouw: Woldhuis: Mag ik het woord?

01:44:11

De Heer: Van Kesteren: Ik zou het woord wel willen voeren.

01:44:13

Mevrouw: Woldhuis: Ga jij eerst Ton?

01:44:15

De Heer: Van Kesteren: Ja.

01:44:17

Wethouder: Meneer Van Kesteren.

01:44:18

De Heer: Van Kesteren: In de commissievergadering had ik een debat met de wethouder over bouwen met of zonder gasaansluiting. Bouwen met gasaansluiting kan tegen aanzienlijk lagere kosten, waardoor de huizenprijzen, en indirect ook de huren, beduidend lager kunnen worden. Dus echt betaalbaar wonen. Gelet op het feit dat alle partijen hebben gepleit in die commissievergadering voor betaalbare woningen, en de wet mogelijkheden biedt via de regeling: gebiedsaanwijzing, gasaansluitplicht. Vragen wij samen met de Stadspartij en de VVD aan het college, om zich daarvoor ook in te zetten. Ook in VNG verband. Zodat de bouw van betaalbare woningen ook echt daadwerkelijk mogelijk wordt gemaakt. Dat is eigenlijk wat de motie ook behelst. Ik hoop dat de partijen die in de commissievergadering gepleit hebben voor betaalbare woningen. Dat die deze motie ook zullen steunen omdat dit echt het betaalbaar wonen mogelijk maakt.

01:45:31

Voorzitter: Dan kom ik bij Mevrouw De Vries van de VVD.

01:45:37

Mevrouw: De Vries: In de commissie vorige week hebben we inhoudelijk al gesproken over de collegebrieven, over wat we het heroverweging mee willen geven richting de MER. En vandaag willen we het even bij de motie houden. Die gaat niet alleen over de Reitdiepzone, maar in bredere zin, naar de manier waarop naar een nieuwbouwwijk in Groningen kijken. Wij vinden het als VVD erg belangrijk om een duurzaam Nederland en een duurzaam Groningen te realiseren. Dat moeten we op een slimme en verstandige manier doen. Het doel is: minder uitstoot van CO₂. Het doel is dus niet om alle wonende gasloos te maken. Dat kan uiteindelijk een middel zijn om het doel te bereiken. Maar volgens ons, is gas heel erg nodig in de energietransitie. Het is namelijk vele malen schoner dan andere vormen van fossiele brandstof. En die vormen worden nog steeds gebruikt voor het opwekken van elektriciteit. En nee, dat is niet morgen ineens anders. We hebben in deze transitieperiode het veel schonere gas nodig. Duurzaamheid is daarmee het eerste argument om een gas infrastructuur aan te leggen. Het tweede is betaalbaarheid. Het bouwen van gasloze woningen is duurder. Het verschilt per type woning hoeveel duurder, maar dat kan oplopen tot tienduizenden euro's per woning. En natuurlijk hoef je per maand minder te betalen, dus kom je over een termijn van dertig jaar misschien wel weer op nul uit. Maar het woningtekort is nu, en de huizen moeten nu gebouwd worden. Als die enkele tienduizenden euro's misschien gewoon tienduizend euro duurder zijn, dan belemmert dat bouwers en kopers. Het is namelijk ontzettend veel geld bij de aankoop van een huis. Met de huidige wooncrisis is betaalbaarheid van de woning heel erg belangrijk, en gasloos bouwen draagt er niet aan bij. Als je op een slimme en verstandige manier naar duurzaamheid en betaalbaarheid kijkt, moeten we het hard blijven maken voor gas infrastructuur. We hebben die nodig, om op een duurzame en betaalbare manier de CO₂ uitstoot op de lange termijn echt te verminderen. Daarom roepen we het college in deze motie op, om daarmee aan de slag te gaan.

01:47:34

Voorzitter: Ik kijk nog even naar de Stadspartij, of daar ook nog een woordmelding is over deze door hen ingediende motie.

01:47:43

De Heer: Sijbolts: Nee, voorzitter. Ik sluit mij aan bij de vorige sprekers, want de batterij van De Heer Staijen is leeg, die zou het onderwerp voor zijn rekening nemen.

01:48:01

Voorzitter: Ik kijk eventjes naar andere woordmelders. Of dat op dit punt zo nodig is.

01:48:15

De Heer: Sietsma: Ja, voorzitter.

01:48:21

Voorzitter: Meneer Sietsma.

01:48:24

De Heer: Sietsma: De motie verbaast mij nogal. Het is volkomen duidelijk, dat aardgas in de

toekomst geen goed middel meer is om die huizen te verwarmen. Ik kan mij bij de redenering dat aardgas geen goede vervanging is voor elektriciteit, helemaal niet vinden. Voor bestaande bouw, kan ik me in die redenering, dat je niet moet overstappen op elektriciteit hier en daar wel wat voorstellen, maar voor nieuwbouw, zeker niet. Zeker niet, in een situatie waarin we in de stad vooral streven naar compacte bouw. Met name, de link naar dat aardgasloos bouwen eigenlijk altijd duurder zou zijn. Dit lijkt me ook volkomen onterecht. Dus onze fractie zal deze motie niet steunen.

01:49:22

Voorzitter: Zijn er nog andere woordmeldingen rondom de structuurvisie Reikdiepzone?

01:49:31

De Heer: Ubbens: Ja.

01:49:31

Voorzitter: Meneer Ubben, ga uw gang.

01:49:46

De Heer: Ubbens: Ik sluit me eigenlijk aan bij de stemverklaring van De Heer Sietsma, van GroenLinks. Ook wij, zien ook wel in dat gas nog een tijd lang gebruikt zal worden. We zullen dat daarna voornamelijk moeten inzetten voor huizen die op dit moment niet om te bouwen zijn tot bijvoorbeeld een ander type verwarming dan wel elektriciteitsproductie. Wij moeten dat gas op een slimme manier inzetten, en het zou heel onverstandig zijn, om dan nieuwbouwwijken te gaan bouwen, waar we dan weer gasleidingen gaan aanleggen. Dus wij zien helemaal niks in deze motie. Dus dat alvast, ook onze stemverklaring.

01:50:46

Voorzitter: Dan kijk ik nog even naar de rest van de fracties. Of daar nog iemand iets wenst op te merken.

01:50:54

Mevrouw: Moorlag: Ja, voorzitter.

01:50:58

Wethouder: Mevrouw Moorlag, ga uw gang.

01:51:01

Mevrouw: Moorlag: Wij zouden ons graag nog willen aansluiten bij de twee voorgaande sprekers, Groenlinks en CDA.

01:51:11

Voorzitter: Nog meer woordmeldingen?

01:51:13

De Heer: Pechler: Ja.

01:51:19

Voorzitter: Ja, Meneer Pechler, u bent.

01:51:33

De Heer: Pechler: Dank voorzitter, het zal u vast niet verbazen dat ook de Partij voor de

Dieren tegen deze motie zal stemmen. Wij zien voor gas geen toekomst, en willen nieuwe toepassingen van fossiele energie op geen enkele manier faciliteren.

01:51:45

Voorzitter: Nee, dat hadden al wel een beetje verwacht. Anderen nog?

01:52:00

Mevrouw: De Wrede: Ja, voorzitter?

01:52:06

Voorzitter: Mevrouw de Vreede, gaat uw gang.

01:52:10

Mevrouw: De Wrede: Ik wil graag op deze bijzondere situatie gebruik maken om het woord te geven aan Jimmy Dijk, die er nu aan komt lopen en even op mijn zetel plaats zal innemen.

01:52:24

De Heer: Dijk: De SP fractie die zal tegen deze motie stemmen. Wij zien dat de PVV en de VVD als loopjongens en loopmeisjes van het grootkapitaal, het vastgoed en de volle energie-industrie het weer gaan opnemen, zo kennen we ze wel. Maar deze fossielen gedachten uit een prehistorisch tijdperk, die leggen wij graag als SP-ers naast ons neer, want wij willen schone democratisch energie en wij willen vooral bouwers en ontwikkelaars uitdagen, om wel over te gaan op schone en duurzame woningen, die tevens zeer betaalbaar kunnen zijn, als zij iets minder van de winst zullen opstrijken.

01:53:07

Voorzitter: We hadden het al kunnen vermoeden, dat uw vaste partner De Heer van Kesteren, nog even wenst te reageren. Meneer van Kesteren.

01:53:14

De Heer: Van Kesteren: Ik zou de marxistische partij, de SP, willen zeggen, dat ook de Shell, nu druk bezig is om in die zogenaamde duurzame energie, want daar zien zij echt handel in. Als je dat op grote schaal in Nederland wil realiseren, dat je die Shell toch echt nodig zult hebben. Ik heb bij de lage aandelenprijzen, gauw een flink aantal Shell aandelen gekocht, want ik zie daar ook wel brood in. In die duurzaamheid gekte, waar de Shell ook heel handig op in zal spelen. Is dat bekend?

01:53:53

Voorzitter: Voordat zich nu op de bovenste verdieping aan de Radesingel, een gevecht om de microfoon gaat ontspinnen. Mevrouw De Vreede zit inmiddels weer op haar plek en ik zie nog geen Meneer Dijk in de nabijheid. Ga ik ervan uit dat het een retorische vraag wordt. Ik kijk even rond of er nog andere woordmeldingen zijn.

01:54:29

De Heer: Duit: Voorzitter?

01:54:32

Voorzitter: Meneer Duit, gaat uw gang.

01:54:39

De Heer: Duit: De vraag is, of het houdbaar is, om in de huidige tijd, gasaansluiting aan te leggen in nieuwbouwwoningen. Wij begrijpen echt de risico's met betrekking tot hoge

huren. Dat is misschien een lastige afweging. We zijn enerzijds voor voldoende huisvesting in elke prijscategorie, maar ook in een tijd met nieuwe duurzame ontwikkelingen, is dat ook belangrijk. Anderzijds, staat die duurzaamheidsfactor, wat ons betreft, voorop. We zullen uiteindelijk allemaal toe moeten werken naar duurzaam wonen, werken en leven. Daarnaast bespreken we zometeen tevens het Lokaalprogramma plan, met betrekking tot het gasdossier. Ook in dat licht zou het heel krom zijn, om nu nog veel niet duurzame gasaansluitingen toe te staan. Daarom geen steun. We willen de wethouder daarnaast nadrukkelijk vragen, om de bouw van duurzame woningen onder de huidige omstandigheden zoveel mogelijk op peil te houden. Laten we leren van crisis in het verleden, en zorgen dat de woningvoorraad nu wèl op peil blijft.

01:55:34

Voorzitter: Mag ik aannemen dat daarmee de woordmeldingen zijn geweest? Dat neem ik daarbij aan. Dan kom ik bij de wethouder, voor een pre advies over de motie.

01:55:57

Wethouder: Mooi, dat een notitie die heet: reikwijdte en detailniveau ten behoeve van een structuurvisie, er zoveel politieke discussie kan losmaken. Deze moties gaan echt specifiek over het gasloos bouwen. Genoeg over gezegd. Het college ontraad, de motie. Ik geef drie redenen voor het aansluiten, wat ook al door een aantal van uw raad, is gezegd. Ten eerste. De norm in Nederland is al gasloos bouwen. Het zou echt heel bijzonder zijn, dat wij in Groningen, daar op deze plek van af zouden wijken. Er zijn geen bijzondere argumenten waarom dat in de Reitdiepzone mogelijk nodig zou zijn. Twee. Inderdaad, als je dat al zou doen. We willen dat niet, dan moeten we dat zeker niet in de Reitdiepzone doen. We zitten daar dicht in het WarmteStad gebied. Als er ergens mogelijkheden zijn, in de zone van de stad, waar het mogelijk is, om op een duurzame wijze, op een andere manier woningen te verwarmen, is dat in het noordwestelijk deel van de stad waar gebouwd wordt. En de derde reden is dat wij in zijn algemeenheid, het heel onverstandig vinden, om op vermeende korte termijn, besparing op de bouwkosten nu gasloos bouwen toe te staan, daarmee denken dat je goedkoper bouwt. Misschien bouw je ook wel goedkoper, maar op termijn zijn we veel duurder uit. Deze woningen moeten er minimaal vijftig jaar staan, die we hier bouwen. En over vijftig jaar, hopen wij toch echt, dat we niet meer gas gebruiken. Dat geldt ook voor een heleboel andere aspecten met woningbouw. Het domste wat je kan doen, zeker in deze tijd. Is dat je inlevert op kwaliteit, ten behoeve van korte termijn betaalbaarheid. Juist op lange termijn, is betaalbaarheid van wonen het beste verdiend bij duurzaam bouwen en een duurzaam, energiezuinige of een energie nul woning.

01:57:45

Voorzitter: Dames en heren, ik stel u voor: dat we komen tot afronding van dit agendapunt. Met de aantekening dat de motie, want ik neem aan dat de indieners de motie wensen te handhaven, dat is een beetje praktisch. Dat de motie van de PVV, Stadspartij en de VVD. Door die partijen wordt gesteund en dat de rest van de raad dat niet deelt. Dat is een vraag. Dat is zo. Dan is de motie van de PVV, Stadspartij en de VVD, verworpen. Met steun van de PVV, Stadspartij, VVD. Rest van de raad is daarop tegen. En over de notitie zelf? Wenst iemand daar nog een stemverklaring over af te leggen? Dat is niet het geval. Met die aantekening wordt daar verder uitvoering aan gegeven.

7 Discussiestukken

7A Lokaal Programmaplan Nationaal Programma Groningen

Dan kom ik bij het lokaal programma: lokaal, het programma plan, nationaal programma Groningen. En ik begrijp dat de Heer Dijk even een goeie plek probeert te vinden voor zijn microfoon. Dan komen we bij bespreking van programma van het nationaal programma Groningen. Ik heb begrepen dat in ieder geval de heer Dijk, daar het woord over wenst. En dan ga ik gewoon wel even een rondje langs de diverse fracties. Of iemand daar nog iets over wenst op te merken.

02:00:00

Voorzitter : Via mij wel aan bod. Eerst De Heer Dijk van de SP gaat uw gang.

02:00:08

De Heer Dijk: Dank u wel, Voorzitter. Daar staan zes punten, ik begin maar gewoon bij onderwijs. En daar staat in beschreven dat er heel veel wordt ingezet op het versterken van onze kenniseconomie. En nou hebben we natuurlijk een goede kenniseconomie in Groningen. Er wordt extra aandacht besteed aan een leven lang ontwikkelen en ook op digitale geletterdheid. Maar mijn fractie zou toch ook hier willen zien dat het vakmanschap wat meer prominenter naar voren zou komen in het programma. Bij het Groningen Land, wat wordt omschreven als één van de oudste cultuurlandschappen van het land met een rijke en zichtbare historie. Ja, dat klopt, mijn fractie wil graag een reactie van het College hoe zij aankijkt tegen de spanning die er bestaat in de ambities om bijvoorbeeld grote zonneweides aan te gaan leggen in combinatie met die cultuurlandschap. Want daar moet toch zeker een verband tussen te vinden zijn en draagvlak moet er absoluut wezen. Dat is een voorwaarde om dat soort landschappen te laten realiseren. En dat staat op gespannen voet met dat rijke Groningse culturele landschap. Dus daar graag reactie op. De toekomstige bedrijvigheid. Dat is een derde en daar zou mijn SP-fractie net als over die kenniseconomie weer, vinden wij dat het mist, dat de maakindustrie hier ontbreekt. En dan vooral de lokaal gerichte maakindustrie. En die lijkt nu ook crucialer dan ooit. Wij zien in deze crisis die nu ontstaan is de afgelopen maanden, zien we dat productie op lokaal regionaal niveau, nou Nou, ik [onhoorbaar] je hoeft alleen maar de mondkapjes te noemen, dan zien we hoe belangrijk het is om ook eigen productie nationaal, regionaal maar ook lokaal te hebben. En ik zou daar ook graag omdat het over de regio, voormalige gemeente Ten Boer gaat, zou ik het ook over onze boeren willen hebben. Zij zitten natuurlijk, we hebben de boerenprotesten gehad de afgelopen tijd is, en ze snakken eigenlijk naar een omgang van beter boeren waarbij het er niet omgaat dat zij alleen maar schaalvergroting willen, waardoor ze wel een lening van de bank krijgen, maar dat ze gewoon goed kunnen produceren, goede producten en het liefst ook wat ons betreft dus, wederom lokaal of regionaal produceren. Dan Groningen als fijne leefomgeving, stads- en dorpsvernieuwing. Wij zien hier zien hier en terecht de voormalige gemeente Ten Boer, terecht de wijken Beijum en Lewenborg. Wij zien ook, en ik weet dat de Wethouder het niet zo bedoelt, maar we zien in dit programma toch ook hier een spanning ontstaan tussen wat nou echt bij de

versterking hoort en wat toebehoort aan het Nationale Programma Groningen. En ik kan u in ieder geval meegeven dat mijn partij daar erg scherp op zal letten, dat er geen Nationaal Programma Groningen geld gaat naar, dat geld eigenlijk gewoon moet worden betaald door de versterkingsopgave. Dan gezondheid voor iedereen. Ja, ook nu weer blijft de zorg crucialer dan ooit. Innovatie zorgconcepten en wetenschappelijke ontwikkelingen zijn goed en zeer noodzakelijk. Maar kijk ook goed naar de waardering die er nu bestaat bij zorgwerkers. Dan gaat het over hoogopgeleide en laagopgeleide zorgwerkers. Van chirurg tot huishoudelijke hulp, ze zijn allemaal van ulthiem belang. Dus investeer ook vooral in deze mensen, want zij verdienen nu dubbel en dwars onze steun daarvoor en ik mag hopen dat daar geen mens nu nog over twijfelt. Dan moet toch ook eerlijk toegeven, dan gaat het ook over lonen. Dan gaat het over baanzekerheid. Het zou mooi zijn als dit Nationaal Programma Groningen, ook op die manier in de arbeidsmarkt voor het noorden van Groningen investeert. Een ander [onhoorbaar] iets en natuurlijk is het met name het Ommeland wat we de afgelopen jaren hebben gezien, waar het openbaar vervoer toch afgenomen, waarbij lijnen zijn gestrekt, waarbij dorpen voorbij worden gereden, maar we zien dit ook in de stedelijke gebieden. De fijnmatigheid van het openbaar vervoer verdwijnt en er komt één cruciaal ding bij. Willen wij de overgang maken naar een beter milieu, minder schade aan het klimaat, maar ook betere sociale mobiliteit voor verschillende groepen in onze samenleving dan zou je moeten overgaan naar gratis openbaar vervoer, want dan is een voorwaarde voor echt goed klimaatsbeleid. En daar zou ook het Nationaal Programma Groningen een belangrijke rol in kunnen spelen. Tot slot, punt 5. en die staat niet beschreven in het Nationaal Programma Groningen, dat doet mijn partij pijn. en dat doet maar een partij pijn, want eigenlijk zou er één ding hierboven aan dit Nationaal Programma Groningen moeten staan en dat is de zeggenschap van Groningers over hun eigen levenswerk. Leerwoongeving. En dat ontbreekt echt. Wat het doel is van het Nationaal Programma Groningen, willen wij dat dit plan slaagt, en dat Groningers wat in het plan beschreven wordt, echt weer vertrouwen hebben in de toekomst, dan moeten zij die toekomst zelf gaan maken. En ik vind dat dat hoofdstuk in het hele document volledig ontbreekt. En daar is nog één andere voorwaarde voor nodig, naast zeggenschap, en dat is dat er nu echt als de donder, en ik had een hele lijst met citaten uit Loppersum en Midden-Groningen van die Gemeenteraden over de versterkingsopgave opgesomd, die zal ik u allemaal besparen. Maar ik ga er eentje tussenuit halen, die eigenlijk het best beschrijft hoe het vertrouwen geschaad is in Groningen en ook nog lang niet terug is. 'Den haag blijft onvoorstelbaar diepe zakken te hebben, aldus regels, maar wanneer het op Groningen aankomt, beknibbeld het Rijk tot de laatste cent'. En dit is Fré Bos van het CDA uit Midden-Groningen en ik kan het niet meer dan eens zijn met Fré Bos en willen wij het vertrouwen van Groningers terugkrijgen in hun toekomst, dan is het echt de voorwaarde dat die versterkingsopgave eindelijk eens een keer op gang komt en dat er niet constant zand in de wielen wordt gegooid van dit proces. Want het lijkt dus inderdaad wederom om de centen te gaan en niet om de mensen in het gebied. Dank u wel.

02:06:25

Voorzitter : Dank u zeer. Ik stel nu even voor de orde voor dat ik de diverse fracties even noem. Dus daar hoeft u helemaal geen gebruik van te maken. U kunt zich ook aansluiten bij andere woordvoering, maar het is in dit verband even het makkelijkste dat ik het zo doe. En

ik ben begonnen bij de SP. Dan kom ik bij Student & Stad, of u nog woordmelding wilt Meneer Duit.

02:06:51

De Heer Duit : Zeker.

02:06:54

Voorzitter : Dat is niet het geval, dan kom ik bij de partij van...

02:06:57

De Heer Duit : Hoort u mij niet Voorzitter?

02:07:00

Voorzitter : Oh, ik dacht dat u niet wilde. U wilt wel wat zeggen over het Nationaal Programma?

02:07:06

De Heer Duit : Zeker.

02:07:06

Voorzitter : Gaat uw gang.

02:07:08

De Heer Duit : Dank u wel. Voorzitter, wij zijn blij dat in hoofdlijnen aandacht is voor vele aspecten. Het is goed om te zien dat er oog is voor duurzaamheid en ook mee gedacht wordt met de groene intenties die de dorpen van de voormalige gemeente Ten Boer hebben. Maar ook dat we willen werken aan het herstellen van vertrouwen van bewoners in de overheid en het versterken van de sociale basis in zowel Beijum als Lewenborg. Want juist dat, het herstellen van vertrouwen en zorgen voor een sociale basis, is heel hard nodig, zo blijkt. Er zijn namelijk signalen dat er tweedeling kan ontstaan in het dorp van voormalig gemeente Ten Boer. Tweedeling die ontstaat doordat het ene huis wel versterkt of afgebroken en herbouwd wordt, maar het andere huis nog niet. En dat het bovenal onduidelijk is waarom? Daar is tot op zekere hoogte begrip voor, maar roept logischerwijs veel vragen op bij bewoners. Het is dan ook goed voor te stellen dat als je jaren en jaren in puinhopen zit en je maar niet wordt geholpen terwijl het om je heen wel gebeurt, ja, dat je er flink het balen in krijgt. En dat, dat werkt helaas tweedeling in de hand. Tweedeling die juist in een hecht dorp niet moet ontstaan. Dat is funest. Dus, Voorzitter, bovenal willen we vragen om heldere communicatie. Inwoners zijn inmiddels bijna gewend aan slechte communicatie vanuit de overheid. Veel verschillende loketten en doodgegooid worden met misse informatie. Misschien tegen beter weten in, maar laat alsjeblieft zien dat het ook anders kan. Vermijdt onduidelijke communicatie zoals de afgelopen weken rondom studentenhuizen. Zet geen ingewikkelde constructies op en communiceer helder over wat je gaat doen en hoe je dat gaat doen. Dank u wel.

02:08:37

Voorzitter : Dank u zeer, is er van de Partij van de Arbeid nog behoefte aan woordmelding op dit punt?

02:08:43

De Heer Bushoff: Ja, graag Voorzitter.

02:08:47

Voorzitter : Gaat uw gang.

02:08:47

De Heer Bushoff: Ja, dank u wel, Voorzitter. Ruim zestig miljoen euro en wellicht zelfs tachtig miljoen euro hebben we de komende paar jaar extra te besteden voor wijk- en dorpsvernieuwing. Als PvdA zijn we daar hartstikke blij mee, want wijk- en dorpsvernieuwing zit in het DNA van de sociaaldemocratie. Volkshuisvesting, het verbeteren van wijken en dorpen, opbouwwerk en sociale vooruitgang nastreven, die zijn volop aanwezig in dit lokale programma plan. Een goed plan waar veel over te zeggen valt. Ik wil er echter drie punten uitlichten. Namelijk een veilig huis en inwoners ontzorgen, een fysieke wijk- en dorpsvernieuwing en de sociale kant van de wijk- en dorpsvernieuwing. Om te beginnen met het veilig huis en het ontzorgen van onze inwoners. Het geld van het Nationaal Programma Groningen is niet bedoeld voor de schadeafhandeling en de versterking, maar voor het bieden van perspectief. Vooruitgang is echter alleen mogelijk als je je geen zorgen hoeft te maken over de veiligheid van je huis. Daarom is het cruciaal dat de schade wordt afgehandeld en een versterking gerealiseerd. En dat we inwoners ontzorgen. In dat laatste zien we als PvdA wel een rol weggelegd voor het NPG. Zo... ik zit opeens in het donker, effe kijken.

02:09:55

Voorzitter : Zwaai naar Mevrouw Woldhuis, dan komt het weer goed meestal.

02:09:59

De Heer Bushoff: Ja. Duurzaam gebouw, Voorzitter, dat uitgaat als ik te lang stil zit. Dus ik zal wat meer met mijn handen gaan praten. Ik zei het al, Voorzitter, in het ontzorgen van inwoners zien wij wel een rol weggelegd voor het NPG. Zo sprak ik vorige week telefonisch een ouder echtpaar die het gevoel hadden om voor elk kwartje te moeten knokken met hun woningbouwcorporatie. Geen probleem, losten zich soepel en snel op, terwijl ze echt niks geks vragen. Gewoon een net en degelijk huis. Dat is het enige. Groningers zijn over het algemeen taaie mensen die heel goed hun boontjes zelf kunnen doppen, maar om het woongenot en de leefkwaliteit van bijvoorbeeld dit oude echtpaar en velen met hen te verbeteren, zou het helpen als er een opbouwwerker [onhoorbaar] een oliemannetje, noem het wat je wil is. Gewoon iemand is die mensen bijstaat in een gesprek met de woningbouwcorporatie. Met een gesprek met de TCNV of met de NPG. Kortom één vast gezicht die mensen bij alle praktische zaken en problemen die zich voordoen, bijstaat en wat zorgen uit handen neemt. Dat moet geen advocaat of iets dergelijks zijn, maar gewoon het liefst iemand van de gemeente. Daarom willen wij de suggestie doen om mensen proactief in het aardbevingsgebied te benaderen met de vraag of ze ergens hulp bij kunnen gebruiken en indien nodig, meer geld en capaciteit vrij te maken voor dit soort praktische hulp en het ontzorgen van inwoners. Want dan pas komt er ruimte om na te denken over de toekomst en fysieke en sociale wijk- en dorpsvernieuwing. Graag een reactie van het College. Dan nog een ander punt, Voorzitter, over de fysieke wijk- en dorpsvernieuwing, mooi dat we daar al hebben ingezet op dorpsvernieuwing, de miljoenen vanuit de regiodeal die ook nog tientallen miljoenen aan kunnen toevoegen voor de dorpen in Ten Boer en in de oostelijke stadswijken, Beijum en Lewenborg. Als PvdA willen we benadrukken dat het van belang is om inwoners heel goed te betrekken bij deze plannen. Tegelijkertijd horen wij ook wel dat

mensen na de zoveelste keer overleg graag resultaat zien. Dus onze oproep is dan ook inwoners goed betrekken en snel aan de slag gaan. Niet honderd overleggen verder en geen stap vooruit, maar overleggen en tien concrete sprongen vooruit. Dan mijn laatste punt, Voorzitter, over de sociale wijk- en dorpsvernieuwing. Wijk- en dorpsvernieuwing is namelijk meer dan alleen het opknappen van wijken en dorpen. Het gaat ook over het realiseren van sociale vooruitgang. Werk en onderwijs zijn nog steeds de belangrijkste ingrediënten voor sociale vooruitgang. Heel goed dat er ook veel middelen worden gereserveerd voor zoiets als de oude bieb in Lewenborg. Dat draagt bij aan de ontwikkeling en participatie van mensen. We lezen ook dat er miljoenen voor onderwijs gereserveerd zijn, voor naschoolse programma's gericht op talentontwikkeling, sport, gezond eten, cultuur en techniek. Wat de PvdA betreft moeten we daar echt voor kiezen. We verwachten dan ook van het College en ik hoor graag het College dat kan toezeggen, dat er ook een meerjarig programma komt waarin samen met het onderwijsveld de verlengde schooldag invulling krijgt en ook daadwerkelijk gerealiseerd wordt. Want van een Nationaal Programma Rotterdam-Zuid leren we dat dat soort onderwijsprogramma's echt structureel effect hebben en sociale vooruitgang bewerkstelligen. Dan sluit ik af, Voorzitter, dit lokale programmaplan is ruim zestig miljoen euro voor zowel de fysieke als sociale wijk- en dorpsvernieuwing en heeft echt de potentie om structurele vooruitgang te realiseren. De PvdA verwacht dat inwoners en de Raad goed betrokken worden en dat een aantal zaken zoals het onderwijs verder uitgewerkt worden en echt geconcretiseerd worden. Voorzitter, ik sluit af door te zeggen laten we snel aan de slag gaan. Dank u wel.

02:13:21

Voorzitter : Dank u zeer. Is er van D66 behoefte aan woordvoering?

02:13:29

De Heer Rustebiel: Ja. Dat is er zeker.

02:13:30

Voorzitter : De Heer Rustebiel, gaat uw gang.

02:13:33

De Heer Rustebiel: Ja dank u wel, Voorzitter. D66 hoopt dat we snel kunnen beginnen met de uitvoering van het NPG plan en denkt dat het College goede uitgangspunten heeft opgeschreven. Maar ondanks dat we vorderingen maken, vinden we ook dat de borging van participatie en democratie patronen echt aandacht behoeft. Inwoners, organisaties en ondernemers moeten betrokken worden bij de plannenmakerij en de Raad moet positie krijgen bij de vaststelling van het plan. We vragen het College ook [onhoorbaar] kader echt concreet te worden. Ook in het formuleren van doelstellingen. Schrijf bijvoorbeeld maar gewoon op dat we de Cito-score in wijken Beijum en Lewenborg hoger willen hebben. Omdat we kansgelijkheid belangrijk vinden. Zo deed Rotterdam-Zuid het ook, met juist op dit punt hele prachtige resultaten. Een ander aandachtspunt is de besteding van provinciale NPG geld in onze gemeente. [onhoorbaar] het College in overleg met de provincie, ook weer vanuit dit kader. Ook vinden wij het belangrijk dat de ruimtelijke projecten samenlopen met de versterking. Zodat bewoners inderdaad [onhoorbaar] werkzaamheden in [onhoorbaar]. Daarnaast willen wij het College nog vragen of de Corona crisis ook een andere blik op dit kader oplevert, bijvoorbeeld voor het economische deel. Tot slot,

Voorzitter, maakt D66 zich echt wel zorgen over de ingewikkelde organisatie, [onhoorbaar] kosten en de bestuurlijke [onhoorbaar] maar laten we daar niet te veel aandacht meer aan verspillen en met volle kracht vooruit gaan. Met democratische controle door de Raad en een stevige positie voor inwoners.

02:14:55

Voorzitter : Dank u zeer. Ik kijk naar de fractie van Groenlinks of daar woordmelding is.

02:14:59

Mevrouw Schoutens : Jazeker, Voorzitter.

02:15:03

Voorzitter : Mevrouw Schoutens, gaat uw gang.

02:15:07

Mevrouw Schoutens : Bedankt. Allereerst mijn fractie is enthousiast over het concept Lokaal Programmaplan Nationaal Programma Groningen. Een hele mondvol. Het waarborgen van integraliteit en het koppelen van en samenwerken met elkaars ideeën, is voor mijn fractie heel belangrijk. Waar we van elkaar kunnen leren en waar we plannen in de uitvoering kunnen combineren, daarvoor is goede afstemming cruciaal. En hier is een grote rol weggelegd voor het Programmabureau, wil het werkelijke kwaliteit van afstemming en integraliteit zou goed moeten worden gemonitord. Mijn fractie kan zich verder goed vinden in de inhoud van het concept programmaplan. De accenten zijn goed geplaatst, zelfs op het verlichten van intergenerationele armoede en met twintig miljoen euro kunnen wij daarin flinke stappen zetten. Ook is het mooi dat er geld en aandacht wordt gestoken in de ondersteuning van bewoners bij versterkingsprocessen en het structurele inzetten van aardbevingcoaches. Mijns inziens is dat in deze tijd van Corona dat misschien nog wel urgenter is. Nu de financiële en emotionele consequenties van Corona boven op de aardbevingsellende komt voor veel bewoners. Wat ik echt nog mis, is de uitwerking van de hoofdlijnen en pijlers. Wat ik daarin mis is de aandacht voor kunst en cultuur en wat culturele organisaties kunnen bijdragen aan het aardbevingsgebied. Dorps- en wijkvernieuwing biedt de kans om kunst in de openbare ruimte toe te voegen met behulp van lokale kunstenaars en bewoners. En dat kan dienen als een middel voor emotionele verwerking, het verbeteren van de leefomgeving en ter bevordering van sociale cohesie, en gezamenlijke trots. Ik hoor graag hoe het College hierover denkt en of dit nog meegenomen kan worden in het definitieve programmaplan. Bedankt.

02:16:57

Voorzitter : Dank u zeer. Dan kom ik bij de Stadspartij. Nu zijn ze beiden van het net afgekoppeld, geloof ik. Ik kijk zo nog wel even. Dan kom ik bij de PVV, Meneer van Kesteren. Heeft u nog behoefte aan woordmelding?

02:17:23

De Heer van Kesteren : Zeker, Voorzitter. Hoe zit het er, het Nationaal Programma Groningen? Dat is dan een herbezinning toe. Het is een bestuursakkoord waar veel klimaatplannen en allerlei ja, zweefthema's en luchtfietserij in is opgenomen die weinig recht doen aan realistische plannen die zo belangrijk zijn voor mensen. Armoedebestrijding, het woon- en leefklimaat, goede voorzieningen, versterking van woningen en ook allerlei problemen waar bewoners en inwoners mee te kampen krijgen, zeker na deze Corona crisis.

In Rotterdam heeft Marco Pastors het Nationaal Programma tot een succes gemaakt. Waarmee heeft die dat tot een succes gemaakt? Met pragmatische, sociaaleconomisch en sociaal-maatschappelijke thema's, prioriteiten te realiseren. Realistische plannen, werken, onderwijs, wonen, allerlei basale zaken waar inwoners echt iets aan hebben. En dat zou ook in de toekomst, als we het hierover gaan hebben, zou d'r ook meer inspraak van maatschappelijke organisaties van inwoners, maar ook van Raadsfracties moeten komen, want we hebben straks naar deze Corona crisis toch te maken met een hele andere werkelijkheid als de werkelijkheid waar heel veel fracties nu nog vanuit gaan. Er is heel veel veranderd straks, en we hebben grote moeite om de armoede hier in deze gemeente te gaan bestrijden. Allerelei sociaal-maatschappelijk en sociaaleconomische problemen waar we de handen vol aan zullen krijgen. Wij moeten al die zweefthema's en luchtfietsserij, moeten we nou eens een keer achter ons laten. Dank u wel.

02:19:13

Voorzitter : Dank u zeer. Dan kijk ik naar de Partij voor de Dieren of daar nog behoefte is over het NPG.

02:19:21

De Heer van Zoelen: Ja, dank je. Graag.

02:19:25

Voorzitter : De Heer Van Zoelen, gaat uw gang.

02:19:27

De Heer van Zoelen: Ja, dank u, Voorzitter. Voor ons ligt het Lokaal Programmaplan NPG, waarin een lokale uitvoering wordt gegeven aan de besteding van ons trekkingsrecht van circa éénezenzestig miljoen binnen tien jaar. Dertig miljoen voor Ten Boer, twintig voor Beijum en Lewenburg, en tien miljoen voor de invulling van verdere hoofdlijnen. Dit is een fors bedrag waar we mee aan de slag kunnen. In de hoofdlijnen ligt er een mooi plan voor dorpsvernieuwing en sociale versterking binnen de gebieden rondom Ten Boer, Beijum en Lewenburg. En ook wordt er flink geïnvesteerd in duurzame energie opwekken. In grote lijnen ligt er een mooi plan voor ons en we hebben nu volgende op- en aanmerkingen. Bij de inzet van Groningen wil het plan krachten bundelen en samenwerken. Met daarbij samenwerking met ook kennisinstellingen. Dat is wat ons betreft akkoord, maar wordt er geen geld ingezet voor bijvoorbeeld campusontwikkeling. In het kader van het Groninger landschap zien we ook dat er voornamelijk ingezet gaat worden op bevordering van toerisme en recreatie. Zo ook bij het Waterbeheer, waar wordt gekeken naar betere vaarroutes. Wat ons betreft zou de ecologie centraal moeten staan. Biodiversiteit wordt gestimuleerd door bijvoorbeeld de groene woestijnen rondom Ten boer aan te pakken, en de aanpak van de natuur is nu in dit plan naar ons inziens nog te mensgericht. In het plan staat dat we werken naar toekomstbestendige banen, sterkere bedrijven en meer investeringen in het MKB en energietransitie. En De Heer Dijk had het hier ook al over. Wij vinden het hetzelfde. Graag zien wij hier ook aandacht voor de maakindustrie en niet alleen in de kenniseconomie. En we zien het op dit moment natuurlijk ook met die mondkapjes. We moeten streven naar een duurzame en milieuschone economie. Is er in Ten Boer bijvoorbeeld ook aandacht voor de omschakeling van veeteelt naar duurzame landbouw? En bijvoorbeeld hoe worden boeren geholpen om deze omschakeling te gaan maken? Ook

betreft stikstof en CO2 ammoniakuitstoot zullen we een flinke slag moeten maken, en hier kan nog wel een extra zet worden gegeven. We zien dat er circa twintig miljoen extra geïnvesteerd gaat worden in de wijk Leuvenborg en Beijum. Dat zijn mooie bedragen waarmee we deze wijken verder kunnen helpen. Bijzonder positief is het behalen van een startkwalificatie, en dat vinden wij een heel belangrijk uitgangspunt. We vragen ons wel af of een extra leerdag hier ons bij gaat helpen. Uit onderzoek blijkt dat kinderen niet zolang een aandachtspanne hebben en dat langer op school niet persé betekent dat ze ook meer leren. Ons lijkt dan ook goed om te gaan richten voor extra les in de praktijk, zoals bijvoorbeeld natuureducatie of bijvoorbeeld voor kinderen met een taalachterstand, leuke en leerzame activiteiten te gaan organiseren in de zomervakantie. Tot slot, wij missen in het plan nader omschreven wat de samenwerking is met woningbouwcorporaties. Ik heb in gesprekken met bewoners vernomen als het ging om de borg, dat heel veel, het zicht op de wijk wat er mis is dat dat toch op het vlak ligt van woningcorporaties. Bijvoorbeeld de hekken die verschoven zijn. Schilderwerk. Dus wij zijn benieuwd of ook hier nog ja, verder met woningbouwcorporaties gepraat moet worden en ook daar via de woningcorporaties nog meer mogelijk is via cofinanciering. Dat was het. Dank u, Voorzitter.

02:22:46

Voorzitter : Dank u zeer. Ik kijk naar 100% Groningen of daar nog behoefte is om iets toe te voegen aan hetgeen wat al gezegd is.

02:22:53

Mevrouw Woldhuis: Ja, Voorzitter, ik zou graag het woord willen voeren.

02:22:58

Voorzitter : Mevrouw Woldhuis.

02:23:00

Mevrouw Woldhuis: En met de camera. Yes. Dank u. Dank u, Voorzitter. Het NPG is ontstaan omdat Groningen al jarenlang in een aardbevingscrisis zit. Daar komt nu de Coronacrisis ook nog bij. Het NPG komt wat dat betreft mogelijk wel op het goede moment. Misschien kunnen we door het NPG geld het leed van de Corona enigszins hier in Groningen wat verzachten. Vanaf het eerste concept van het NPG hebben we als Groninger gezegd, dat het programma ten goede moet komen aan de inwoners. De plannen moeten van het NPG gaan over het versterken van een brede welvaart, oftewel levensgeluk. Het Nationaal Programma wil daar, moet daar op een positieve manier aan bijdragen. Er is natuurlijk al heel veel werk verricht en daarvoor ook dank. Het is altijd onze insteek geweest dat alle financiële middelen een directe bijdrage moeten leveren aan de realiteit bij deze inwoners in leven. En ervoor te waken dat middelen worden ingezet in de doelstelling van de overheid die weliswaar belangrijk zijn op de grotere schaal, maar waar we op lokaal niveau te weinig van terugzien. Er mag geen spraken van zijn dat de gemeente haar eigen budget voor een voorziening wegtrekt voor andere doelen. Eigen duurzaamheidsambities is daar wat ons betreft, ook eentje van. Het moet voor door en met bewoners zijn. Het Programmaplan mag niet hetzelfde inhoud hebben, wat ons betreft, zoals het Coalitieakkoord. Nou [onhoorbaar] gekeurd, ernstig [onhoorbaar] project als een zonnethermiepark in Dorkwerd wordt bekostigd uit middelen van het NPG. Dat is dan precies het voorbeeld van een grotere overheidsopgave, dat niet ten koste mag gaan van de plus voor inwoners. We willen daarom

dan ook graag per initiatief ook weten of deze initiatieven ook vanuit andere middelen gefinancierd worden, en waarom dan het NPG persé daarvoor nodig is. Laatste puntje wat we nog even willen benoemen, is de bureaucratische rompslomp. Zorg er alsjeblieft niet voor dat de drempel zo hoog gaat worden dat initiatieven gebukt gaan onder regels en administratie. Daarmee stoot je mogelijk initiatieven die wel heel erg kansrijk zijn af. Dank u wel, Voorzitter.

02:25:07

Voorzitter : Dank u zeer. Dan kom ik weer bij de ChristenUnie, of daar nog behoefte is aan woordmelding.

02:25:15

De Heer Rebergen: Ja, graag voorzitter.

02:25:18

Voorzitter : Ja Meneer Rebergen, gaat uw gang.

02:25:20

De Heer Rebergen: Ja, dank u wel. Ja, Voorzitter, we kunnen niet anders dan weer beginnen met onderschrijven dat prioriteit nummer één versterking en schadeherstel zijn. Als die processen niet beter gaan lopen, wordt het NPG ook niks. En de zorgen hierover zijn er nog steeds. Als er nu geen punt zit in de woordvoering, toch inhoudelijk op het voorliggende stuk ingaan. Er zijn een aantal dingen die ons in positieve zin opvallen. In de eerste plaats het uitgangspunt dat het programma structureel effect moet hebben, en dat wordt duidelijk benoemd. Het tweede is dat de prioriteit ligt in het gebied dat het meest met de gevolgen van de gaswinning geconfronteerd is. Derde punt, de dorpsvisies van de dorpen in Ten Boer worden als basis gebruikt voor het Lokale Programma. Het vierde positieve punt, de integrale aanpak zoals beschreven in het document. Het laatste positieve punt dat ons opviel, is de aandacht voor inwonersparticipatie. Maar we hebben ook wel een paar opmerkingen, en die zijn eigenlijk wel samen te vatten in één woord, verbinding. Ik zal het uitleggen. Verbinding met het programmakader en de hoofdlijnennotitie. Het kostte me wat moeite de lijn van het programmakader naar dit lokaal plan te volgen. Pas toen ik alle drie documenten naast elkaar las en achter mekaar doorlas, zag ik daar wat meer. Die verbinding zou wat ons betreft in dit document wat beter gelegd kunnen worden. Hoe zijn we van ambitie, doelen, hoofdlijnen naar dit lokale plan gekomen? Tweede is de verbinding met andere programma's. Uit de paragraaf bredere opgave, blijkt het integrale karakter van dit programma. Het structurele effect van een programma zit, wat ons betreft, niet in de eerste plaats in de aanpassing van een fysieke omgeving, maar juist als een element van tegengaan van armoede, leerachterstanden en gezondheidsachterstanden. Daarvoor is verbinding naar de andere programma's, wat ons betreft, erg van belang. Een derde punt, ook de verbinding naar de doelen en de indicatoren die daarvoor zijn vastgesteld in het programmakader, mis ik. Die zouden, wat ons betreft, in het document nog kunnen terugkomen. Voorzitter, aan één stukje in het programma hebben wij ons erg gestoord. We gaan er zeker vanuit dat het niet verkeerd bedoeld is. Maar misschien dat het ook nog nagekeken kan worden en aangepast. Het gaat om een stukje in paragraaf één punt twee onder dat kopje sociale basis. Daar staat 'die sociale basis is echt goed. Maar staat door het trage tempo van de versterking en grote verschillen in aanpak in een klein gebied, erg onder druk. We moeten

daarom met prioriteit investeren in de veerkracht van onze inwoners'. Maar, Voorzitter, dat gaat niet om de veerkracht van onze inwoners. Die hebben volgens mij al genoeg veerkracht getoond in de afgelopen jaren. Wat zij allemaal over zich heen hebben gekregen en hoe ze daarmee om zijn gegaan, dan kan hun geen gebrek aan veerkracht verweten worden. Maar daar kom ik weer terug bij het begin van mijn woordvoering. De voortgang van versterking en schadeherstel. Die zijn cruciaal. Wat dat betreft kunnen we ons dan ook vinden in het oliemannetje van de PvdA. En als laatste wil ik mij ook aansluiten bij het pleidooi van De Heer Dijk van SP over de maakindustrie en de boeren. Tot zover.

02:28:31

Voorzitter : Dank u zeer. Dan kom ik bij het CDA.

02:28:36

De Heer Ubbens: Ja, voorzitter.

02:28:37

Voorzitter : De Heer Ubbens, gaat uw gang.

02:28:41

De Heer Ubbens: Ja, dank u. Een heleboel dingen zijn al gezegd. Ik ga daar nog een aantal dingen aan toevoegen. Ik sluit me aan, ook bij de vorige spreker, die enige verbinding mist met de andere documenten die zijn gemaakt. Nu is het in dit stuk op een aantal punten wel zo, maar het gaat om de concrete plannen, bij de concrete plannen mis je soms een duidelijke verbinding met de overkoepelende, de doelen van het NPG. En dat kan wat duidelijker. En dat geldt eigenlijk ook wel voor überhaupt de formulering van de doelstellingen. Soms bekwam mij het gevoel dat de doelen wel heel algemeen gesteld zijn in dit plan en ik denk toch dat dat op termijn een probleem gaat worden, als je hele algemene en simpel te realiseren doelen stelt. Dan is het zeg maar ja, makkelijk om te halen, maar we willen uiteindelijk natuurlijk wel kijken welk project wat gaat bijdragen aan uiteindelijk die hoofddoelen van het NPG. Volgens mij kunnen de doelen op een aantal punten wat strakker worden gesteld. Wat willen we nou precies gaan bereiken? Zoals D66 zei, de Cito-scores omhoog, maar geef ook aan hoeveel je ze omhoog wil hebben. Wat moet er precies bereikt worden en wat gaan die plannen daaraan bijdragen? Tuurlijk vooraf maar ook achteraf, wat hebben ze eraan bijgedragen? Maak het meetbaar. Waar wij ook grote vraagtekens bij zetten, dat zei 100% Groningen ook al, is het zonnethermiepark Dorkwerd dat daar twee miljoen voor wordt uitgegeven. Daar willen wij zeker meer informatie over hebben, want daar zijn we niet zo zonder meer voor. Volgens mij gaat het dan om vergroening van het zonnepark Dorkwerd. Maar ja, ik vraag me af of daar vanuit het aardbevingsgebied wel zoveel steun voor is om om daar twee miljoen voor uit te geven. In algemene zin vragen wij ons soms af of er niet een versnippering, een grote versnippering plaatsvindt over een groot aantal projecten waarbij soms ja, moeilijk op voorhand duidelijk is wat die projecten gaan bijdragen aan welke doelen. Dus dat kan, wat ons betreft, nog wel een tandje duidelijker. Tot zover.

02:31:01

Voorzitter : En tot slot de VVD. Is daar nog woordvoering op dit punt?

02:31:07

Mevrouw Jacobs: Jazeker, Voorzitter, dank u wel.

02:31:09

Voorzitter : Mevrouw Jacobs.

02:31:11

Mevrouw Jacobs: Ja, ik was er ook nog steeds dus. Ik zal niet mijn hele woordvoering doen, dat doe ik niet iedereen aan, want een hele hoop dingen zijn al gezegd. Ik kan me voor een groot deel aansluiten bij datgene wat D66 heeft gezegd en ook wat het CDA heeft gezegd. Laten we vooral ook aan de slag gaan, laten we ook concreet worden. Wat ons betreft, nemen we ook inderdaad de aanbevelingen van De Heren Pastors en Deetman ter harte, die ook zeiden "voorkom nou de verkrumming en investeer niet in versnippering, maar houdt de thema's in de gaten en zorg, inderdaad, voor duurzame welvaart en welzijn". En ik mis, net als een aantal van de vorige sprekers, ook die concretisering. Wat is nou daadwerkelijk wat we willen bereiken en anders aan wat we gaan investeren? Waarbij ik met name ook voor de plannen van Ten Boer en Ten Post ook aangeven dat het in ieder geval op een brede steun van de bevolking kan rekenen. En dat is voor ons ook een goed gegeven. Maar zorg ook dat daadwerkelijk bij de plannen die je hebt de link met de programmathema's als innovatie en investeren, vergroening en verduurzaming, en industrie, natuur, landbouw en klimaatbestendigheid, arbeidsmarkt en opleiding, dat die thema's er ook zijn. Zorg dat er samenhang is en dat we uiteindelijk over tien jaar ook kunnen zeggen, wij hebben daadwerkelijk duurzame welvaart en welzijn gerealiseerd in het gebied. Anders dan we hebben aan wijkvernieuwing gedaan. Daar zullen wij in ieder geval ook alle volgende plannen op beoordelen. Tot zover.

02:32:40

Voorzitter : Dank u zeer voor uw uitvoerige beschouwingen. Ik stel wel voor om het bij deze ronde te houden, in die zin dat de Wethouder op een aantal punten nog gaat reageren. En ik zie dat inmiddels De Heer Staijen weer voorzien is van energie. Ik had ook niet anders verwacht trouwens. Als u nog even wacht dan maak ik even mijn voorstel af Meneer Staijen en dan krijgt u nog het woord, want ik miste u al. Waar is trouwens Meneer Sijpels gebleven? Kunt u daar nog even over nadenken. Maar we houden het, wat mij betreft, even bij één ronde, ook gelet op de tijd. En we hebben nog een agendapunt, en daarmee kunnen we dan volgens mij volstaan. Maar Meneer Staijen of Meneer Sijpels die nu ook weer in beeld is, die wou nog even reageren want we misten u zojuist. Op het NPG, heeft u daar nog woordmelding?

02:33:42

De Heer Staijen: Ja, dank u, Voorzitter. Ben ik nu wel te horen?

02:33:45

Voorzitter : Fantastisch, nog nooit zo goed gehoord.

02:33:48

De Heer Staijen: Ik zit op het apparaat van Meneer Bolle, want die van mij gaf de geest. Ons commentaar. Ten eerste, Voorzitter, denken wij dat het College heel veel van dit geld wil gaan gebruiken op de eigen groene hobby's, zij het dan met een iets ander etiketje, toch uit te voeren. Maar dat geld is wel bedoeld om het geschonden gebied op den duur economisch en sociaal er toch weer bovenop te helpen. En als het schadeherstel en de versterkingsoperatie niet veel sneller en soepeler gaan verlopen, dan is ook dit straks

weggegooid geld. Voorzitter, de Stadspartij onderschrijft de doelen van onderwijs, kennis en vakmanschap die genoemd worden. Wij vinden, net als de SP, dat nog steeds veel te veel de nadruk ligt op kennisbanen en veel te weinig op vakmanschap. Juist aan dat soort banen is een grote behoefte bij de bevolking in dit gebied. Die hebben niet allemaal aan de RUG gestudeerd en ook het MKB vraagt daarom om vakmensen. Het is niet alleen kennis en [onhoorbaar] maar vooral bouwvakkers, loodgieters en dat soort mensen zijn heel hard nodig. Versterk daarom de samenwerking tussen de drie O's die u noemt: onderwijs, ondernemers en overheid. En zorg dat onderwijs zich veel meer nog dan nu, zich aanpast aan de behoefte van de ondernemers. want daar moeten straks al die banen worden ingevuld. Dan Voorzitter, een heel groot probleem bij onze sociale leefomgeving is de uitzichtloze werkloosheid en armoede die van generatie op generatie wordt doorgegeven. Behalve een vermelding dat het bestaat, biedt dit programma eigenlijk geen enkele oplossingsrichting. De Stadspartij wil dat dit als allereerste programmadeel wordt aangepakt en juist in samenhang met het zojuist genoemde scholingstraject voor vaklui. Het plan zet ook in op de bereikbaarheid van het dorp en de voorzieningen. Graag hierbij ook een verbetering, want OV naar de kleine buitendorpen, ik vraag er heel vaak om. Maar dit laat nu juist veel te wensen over op dit moment. En juist die bereikbaarheid is voor de vaak oudere inwoners in die kleine dorpen een heel belangrijk deel van leefbaarheid. Er dreigt nu een isolement en niet alleen door Corona. Tot slot, de inwoners in het door aardbeving getroffen gebied hebben geen vertrouwen meer in al die instanties die heel veel geld en al jaren bezig zijn, maar daar ja, een soort bureaucratisch labyrint bij creëren om hun eigen falen volgens ons te verdoezelen. Planningen zijn een lachertje, toezeggingen worden niet nagekomen en de communicatie is of heel traag of heel slecht. De gedupeerde bewoners vragen zich dan ook af waar al dat geld van het Rijk is gebleven. Het gaat blijkbaar niet naar schadeherstel of versterking, want in het eerste kwartaal van dit jaar zijn nog maar veertien panden versterkt. Voorzitter, de Stadspartij zal dit voorstel steunen in de hoop dat nu eindelijk iets gaat gebeuren voor de mensen in dit gebied, maar we zullen het heel kritisch blijven volgen. Dank u.

02:36:37

Voorzitter : Dank u zeer. Dan geef ik het woord aan de Wethouder om op hoofdlijnen te reageren. Het onderwerp komt natuurlijk ook nog een paar keer terug. Het is trouwens prettig dat de Wethouder hier het woord voert, want we deden het NPG in aandacht. Het leek ons handiger dat hij dit onderdeel nu even voor z'n rekening neemt. De Wethouder gaat uw gang.

02:37:05

De Heer van der Schaaf : Dank u wel, Voorzitter. Allereerst namens het College, dank eigenlijk voor al uw opmerkingen. Even in de procedure, dit plan ligt er ook om wensen, bedenkingen vanuit de Raad in deze fase van het proces op te halen. En ik moet in ieder geval constateren dat over het algemeen, mag ik wel zeggen, complimenten voor wat er ligt. Maar ook een aantal hele, van wat ik te horen heb gekregen, maar ook een heleboel nuttige aandachtspunten en aanvullingen die we voor een heel groot deel mee zullen nemen in het plan wat we gaan indienen zo meteen bij het Bestuur van het Nationaal Programma Groningen. Dat was wel goed om dat nog even te markeren. We bespreken het hier. Op basis van uw opmerkingen passen we het plan aan. Dat dienen we in bij het Bestuur van het

NPG. Die geeft als het goed is voor de zomer, na een advies van deskundigen, daar een oordeel over. En uiteindelijk komt het na de zomer weer bij u definitief terug ter vaststelling en we hopen inderdaad dat daarmee voor de zomer duidelijk is dat we het op deze manier grosso modo kunnen doen. Het gaat ook gewoon echt om een programma plan. Dat betekent ook, en daar zijn ook veel opmerkingen gemaakt over de betekenis van zeggenschap, de betrokkenheid van zowel uw Raad, als de bewoners, als maatschappelijke organisaties bij de verdere uitvoering van de plannen die hierin staan, dat we daar nog regelmatig bij u terug zullen komen. Ook met afzonderlijke projecten, als dat nodig is en zo van een grote omvang zijn dat u de kans krijgt om dat te volgen, daar wat van te vinden en zeker ook dat al die plannen, dat zeker als je het hebt over dorps- en wijkvernieuwing, zo randvoorwaarden, dat je zeggenschap, participatie aan de voorkant meedoen van bepalen hoe je met projecten omgaat van bewoners, eigenlijk, ja, een noodzakelijke voorwaarde is voor alle stappen die je zet. Maar het Nationaal Programma vraagt dat we nu in deze fase een integraal plan presenteren. We hebben ons best gedaan dat zoveel mogelijk met de keuzes die wij, uw voorstellen, zo veel mogelijk aan te laten sluiten bij de ja, bij de ambities en de criteria die in het algemene NPG zijn gesteld. Een aantal van u geeft al wat aandachtspunten erbij. Zegt ook van her en der missen we nog wat de verbinding tussen wat wij, lokaal hier voorstellen en wat de doelen zijn van het NPG. U geeft ook een aantal aandachtspunten erbij in de zin van zorg er ook voor dat dat meetbaar blijft in de toekomst. Dat ze ook echt daadwerkelijk een bijdrage leveren aan de doelen. En dat het project zelf en ook het programma zelf, kan nooit een doel op zich zijn. We zijn niet geslaagd als we het programma hebben gerealiseerd. Nee, we zijn geslaagd als het programma de doelstellingen realiseert die wij hiermee beogen, en dat is een subtiel, maar wel heel belangrijk verschil. En wij onderschrijven die aanbevelingen van u op dat gebied en zullen ook het programma daar nog even goed op kijken, hoe we dat nog wat preciezer kunnen maken. Dan is het goed om even te benadrukken dat dit natuurlijk het lokale plan van aanpak, wat elke gemeente in het gebied maakt op basis van de toegedeelde middelen, wat natuurlijk maar één onderdeel is van het totale NPG. Er zijn ook nog regionale programma's die voor een deel ook alles te maken zullen hebben met een aantal thema's die door u ook naar voren zijn gebracht en die ook weer in deze lokale plannen naar voren zijn gekomen. In de verschillende doelen zeg maar die in het brede NPG zijn gemaakt, waarbij brede welvaart het leidende principe is en daar onder hangen een aantal programmaliijnen en doelstellingen. Daar is het structureel verbeteren van de leefbaarheid van de dorpen en wijken in het aardbevingsgebied, is bij uitstek iets wat neergelegd is bij de lokale plannen. Betekent dat ook in dit lokale plan, net als in de lokale plannen van een andere gemeente, juist op die lijn van het Nationaal Programma, het verstrekken van de leefbaarheid, de nadruk ligt. In die regionale lijnen zullen die andere thema's ook juist meer nadruk krijgen, maar hier hebben we leefbaarheid en in brede zin voor alle duidelijkheid als doel genomen. En leefbaarheid, en dat vindt u denk ik ook terug in de plannen die we hebben, dat definiëren wij breed. En dat gaat niet alleen maar om, inderdaad dat de leefomgeving en de voorzieningen er beter en mooier uitzien. Nee, dat gaat echt om structurele verbetering van de aantrekkelijkheid, leefkwaliteit en de sociaaleconomische positie van de dorpen en wijken waar we het over hebben. Daar is het NPG ook voor bedoeld. Het NPG is inderdaad niet bedoeld om middelen en acties die te maken met een versterking van de huizen te vervangen. Wel om bovenop die versterking voor een structurele versterking van zowel de economie als de leefkwaliteit als inderdaad

ook de arbeidsmarkt en de kansen in de onderwijspositie, de kansen die mensen daarin hebben, om die structureel te verbeteren. Daarom is het ook goed om dat nog even te benoemen. Een aantal van u, De Heer Dijk begon daar onder andere over, wat ons betreft is het glashelder, de schade moet natuurlijk vergoed worden. Versterkingsgelden komen uit een ander potje en de inpassingskost, dus dat zijn de kosten die nodig zijn in de openbare ruimte direct om woningen heen, die mogen niet betaald worden uit het NPG. Daar is dit niet voor bedoeld. Die moeten gewoon door de schadeveroorzaker dan wel door de overheid worden betaald en niet door het NPG, dat is echt geld wat we gebruiken om de boel structureel te verbeteren. En het is ook absoluut waar dat het ook een noodzakelijke voorwaarde is dat die versterking veel beter gaat lopen om dit NPG tot een succes te maken. Maar dat neemt niet weg dat dat geen reden is en dat geldt ook voor de huidige Coronacrisis niet, om rustiger aan te gaan doen met het NPG. Natuurlijk de huidige crisis dwingt ons om over alles na te denken en bordjes zullen worden verhangen. Maar juist nu is het noodzakelijk, in het belang van onze inwoners, maar ook in het belang van de economie van ons gebied, om de middelen die we hebben voor het NPG, de plannen die we hebben ook tot uitvoering te brengen. Juist nu is het noodzakelijk om in leefbaarheid in dorpen te investeren. Te investeren in vertrouwen in de overheid en bovenal, en daar is door een aantal van u ook nadrukkelijk aandacht voor besteed, in de structurele sociaaleconomische versterking van ons gebied. Inderdaad, en dat geldt voor de dorpen maar dat geldt ook voor Beijum en Lewenborg, hebben we heel veel aandacht voor de lijn werken en leren uit het Nationaal Programma, wat natuurlijk ook een regionale component heeft. We hebben aandacht ook voor de meer sociale kant. Door De Heer Bushoff en ook ondersteund door De Heer Rebergen en daar aandacht voor vraagt. Van zorg ervoor dat die ondersteuning er is. Coaches, aardbevingscoaches, mensen die kunnen helpen in het woud van regelingen. Dat is echt een, niet alleen een onderdeel van het Nationaal Programma, maar ook een belangrijk onderdeel van onze versterkingsaanpak. Buitengewoon belangrijk om al deze investeringen goed te kunnen laten landen in ons gebied. Zeggenschap is inderdaad door u al een paar keer benadrukt, ik heb er in het begin al iets over gezegd, dat is voor ons inderdaad een noodzakelijke voorwaarde. Door een aantal van u is ook in het verlengde op gebied van onderwijs en arbeidsmarkt, gezegd van ja, focus je nou niet alleen op kennis, maar neem ook vakmanschap mee. Ik durf de stelling wel aan dat kennis en vakmanschap eigenlijk heel dicht bij elkaar horen. Het idee dat je een kennis bijna automatisch betekent een hogeropgeleide baan, nee. Juist ook op het MBO is er sprake van een hele kennisintensieve werkgelegenheid. En ook daar is juist sprake van op verschillende niveaus van vakmanschap. En u kunt ook gewoon lezen, en volgens mij zowel in dit lokale programma als in de regionale lijnen, dat we juist samen ook met de kennisinstellingen breed, dus ook de MBO kennisinstellingen, juist die MBO kant, dat vakmanschap, die brede werkgelegenheid en de ontwikkeling daarvan en juist ook de verbinding met HBO en WO, centraal achten om structureel in onze regio voor verbeteringen te zorgen. We kijken wat dieper in op de wijken en dorpen. Dan is inderdaad de keuze gemaakt en voor Beijum was dat makkelijk omdat daar ook al een wijkvernieuwingsproces loopt. En ook voor in de dorpen, waar we al bezig waren met de dorpsvernieuwingsprocessen, om die processen met de bewoners de basis te laten zijn voor deze plannen. Maar deze plannen zetten wel daar een gigantische plus op basis van de doelen van het Nationale Programma Groningen. Dan nog een aantal wat concretere suggesties die u gedaan heeft. Een heleboel dingen, denk ik, kunnen we

meenemen. Misschien niet het gratis openbaar vervoer van De Heer Dijk. Wat niet wegneemt dat openbaar vervoer wel een belangrijk thema is en bereikbaarheid, maar gratis is denk ik, voelt net even wat te ver. Een aantal van u hebben de waarde van landbouw benoemd. Zullen en kunnen we zeker meenemen, zeker in deze tijd. Lokale producties zoel van in de voedselindustrie of in het voedsel, maar ook als het gaat in de maakindustrie is, denk ik, van groot belang. Kunnen we meenemen. Mevrouw Schouten vroeg nog naar de betekenis van kunstenaars en cultuur als een drager in de processen van dorps- en wijkvernieuwing. Een uitstekende suggestie, zowel in de dorpen als ze in de wijken van de stad naar ons idee, ja een goeie aanvulling. Over de opmerkingen over de betere verbinding met het kader en het verscherpen van de doelen heb ik al iets gezegd, denk ik. Ja dan De Heer Rustebiel vroeg nog na van ja, trekt u ook samen op met de provincie in die regionale programma's. Nou, dat doen we bij uitstek. Het is namelijk van groot belang dat al deze lokale plannen ook weer op een goede manier samenvallen met die regionale plannen. We moeten inderdaad en dan ben ik het met iedereen eens, nadruk leggen op de uitvoering de komende tijd. Dat betekent dat de plannen goed in elkaar moeten grijpen. Dat betekent ook dat ze helder en goed afgestemd moeten zijn. En ja, daar proberen we ook en dat lukt ook goed, om met de provincie daar het tempo in te houden. Wat ons betreft mag er nog wel een schepje bovenop en dat zullen we de komende tijd ook met elkaar uitstralen. Even kijken. Ja, als laatste, misschien nog goed om even in te gaan op het voorstel van de zonnethermie. Ja, wij zien dit voorstel wel, het is bij uitstek ook iets wat natuurlijk veel cofinanciering ook vraagt van anderen. Dus het is niet zo dat dit project volledig uit NPG geld wordt betaald. Juist niet. We voorzien een brede cofinanciering wat dat betreft, maar we vinden wel dat ook wel dat dit type project past bij de bredere aanpak die wij met het NPG beogen, namelijk dat het ook een bijdrage moet leveren aan een energietransitie die we ja, op hoog niveau in onze regio willen, ook in onze stad. Juist ook omdat wij als een leidende ambitie ook hebben in dat de NPG, dat wij natuurlijk op het gebied van energie natuurlijk een leidende positie willen als provincie en als regio Groningen. Goed voor de werkgelegenheid, maar ook uiteindelijk goed juist voor onze inwoners, omdat het daarmee voor lange tijd zorgt voor een betaalbare en duurzame leefomgeving.

02:47:37

Voorzitter : Dank u zeer. Dat laatste volgens de beste kapitalistisch marxistische uitgangspunten die we natuurlijk allemaal omarmen. Dames en heren, ik stel voor want dit punt komt nog wel een aantal keren terug in de Commissie en ook in de Raad en misschien dat we nog eens even het verdere proces, ook goed met elkaar moeten bespreken. Maar dat is op deze wijze digitaal wel een hele ingewikkelde. Dus daar moeten we maar even een goeie vorm voor zien te vinden. Ik stel voor dat we het hierbij laten. Er wordt verder in het bijzonder ook niets van u gevraagd op dit moment. Dus het komt nog een aantal keren terug. Dan...

02:48:19

De Heer Dijk: Voorzitter.

02:48:22

Voorzitter : Meneer Bolle.

02:48:24

De Heer Dijk: Meneer Dijk.

02:48:26

Voorzitter : Meneer Dijk. Ja, Meneer Dijk.

02:48:28

De Heer Dijk: Dan toch het verzoek om op het punt over vakmanschap in samenhang met kenniseconomie. Ik heb wel meerdere partijen daar ook over gehoord, dat het inderdaad meer gaat over het maken en de maakindustrie en het uitvoerende werk. Daar zouden we graag dan misschien dat de Wethouder erop toeziet dat die het in ieder geval meeneemt. Maar ook heb ik veel gehoord over toch de tegenstelling die er bestaat tussen het Groninger landschap en de zonneweides. De Heer Ubbens die had het Dokwerd, maar we kennen natuurlijk ook het Groninger landschap en bijvoorbeeld de De Lageland [onhoorbaar] om er maar eentje te noemen. En daar zit toch echt wel een tegenstelling in. Ik zou graag, hoeft niet nu, maar op een later moment daar langer over door willen gaan.

02:49:15

Voorzitter : Nee, maar dat heb ik net al proberen aan te geven. Er zijn meerdere thema's nog benoemd en er is vanmiddag ook weer over het NPG gesproken. Er zijn ook nog heel veel andere dingen in ontwikkeling. Dus we moeten maar even met elkaar er een vorm voor vinden zodat u goed aangehaakt blijft bij dit belangrijke plan. Ik wou het hier echt bij laten. Bovendien is het twintig voor elf inmiddels.

8 Motie vreemd aan de orde van de dag 'maandelijkse update ivm corona'

En overgaan naar het laatste punt van de agenda. Dat is een motie, vreemd aan de orde van de dag, en dat gaat over de maandelijkse update in verband met Corona. De motie die is ingediend door de VVD, SP, Stadspartij, PVV en 100%. Wethouder De Rook is inmiddels ook gearriveerd. Ik dank Wethouder van der Schaaf voor zijn aanwezigheid en ik kijk even naar de indieners. Mag ik beginnen met Mevrouw Jacobs of moet ik met iemand anders beginnen?

02:50:15

Mevrouw Jacobs: Wat mij betreft mag u met mij beginnen, Meneer De Voorzitter. Dank u wel. We hebben deze motie ingediend, samen met de Socialistische partij, de Stadspartij, de PVV en 100% Groningen, omdat het wij het van groot belang vinden dat wij snel en ook regelmatig op de hoogte worden gesteld van de financiële effecten van het Coronavirus. We hebben gisteren in de krant kunnen lezen, en of het waar is weet ik niet, maar dat de scheur in de broek, om het zo maar even uit te drukken van de gemeente Amsterdam rondom de tweehonderd vijfenzeventig miljoen is. Wij gaan er niet vanuit dat het in Groningen zo hoog is, maar we zouden heel graag weten waar we tegen aanlopen. En dan gaat het om extra uitgaven, lagere uitgaven, minder inkomsten, extra inkomsten en op welke manier we daarmee omgaan en op welke manier we dat zullen verwerken, in onze financiën en Wethouder van der Schaaf heeft een wat ons betreft vrij, nou ja, vage toezegging gedaan in

de Commissie dat die snapte, dat wij dat overzicht willen hebben en dat u dat ook zal verstrekken. En wij willen met deze motie in ieder geval het wat smart maken. Dus wij hopen dat deze toezegging of deze motie op de steun van het College kan rekenen. Tot zover.

02:51:32

Voorzitter : Dank u zeer. Is nog behoefte aan verdere toelichting door De Heer Dijk van de SP of is dit genoegzaam? Nee is genoegzaam. De Heer Sijpels, is dit voldoende? Dit is voldoende. Ja, nu denkt u hoe weet die dat nou, maar ik zie hoofdbewegingen en daardoor kan ik dat afleiden. De Heer Van Kesteren is het voldoende zo?

02:51:59

De Heer van Kesteren : Is prima verwoord door [onhoorbaar]

02:52:01

Voorzitter : Dank u. En Mevrouw Wolthuis, heeft Mevrouw Jacobs het goed verwoord?

02:52:07

Mevrouw Woldhuis: Ik wil graag even toelichting geven, wat ons betreft, waarom we deze motie indienen. Het gaat ook met name om en niet alleen om zicht te krijgen, maar ook om de investeringen die we nu doen. Maar als je kijkt naar het project Slimmer en Beter Benut, het innovatieproject dat uit het weerstandsvermogen is, hebben we nog steeds ernstige vraagtekens bij, of dat op dat moment wel heel erg slim was, om zo maar te zeggen. Dus wij willen ook meer inzage hebben op de financiën van nu. Want dan kunnen we ook nu zeggen van nee, in dat project gaan we nu niet investeren en in dat wel. Daarom vinden we deze motie ontzettend belangrijk.

02:52:53

Voorzitter : Dank u zeer. Zijn er nog andere leden van de Raad die op dit punt iets wensen op te merken?

02:53:02

De Heer ? : Ik wel.

02:53:02

Voorzitter : Klein moment, want u bent nog niet in beeld. of was dat een kind? Ja. Maar wie is ik? Meneer Ubbens, bent u dat?

02:53:24

De Heer van Zoelen: Dat ben ik, mijn camera stond niet aan. Sorry.

02:53:27

Voorzitter : Meneer Van Zoelen, ja. Kom maar hoor.

02:53:31

De Heer van Zoelen: Ja, wij vinden dit een goede motie. We hadden eigenlijk zelfs bij op kunnen staan. Dit is iets wat je als Raad eigenlijk moet willen om updates te krijgen over het Coronavirus. En wij hebben hier bij het kader weerstandsvermogen eigenlijk ook al om gevraagd. Dus we hopen ook dat deze motie wordt aangenomen.

02:53:50

Voorzitter : Nog anderen? Nee, dan constateer ik dat het nu te lang stil geweest is om nog andere woordmeldingen te hebben. De wethouder over de motie.

02:54:06

De Heer De Rook : Ja, Voorzitter, dank u wel. Volgens mij een hele begrijpelijke vraag van de verschillende Raadsfracties, want de impact van Corona laat zich op veel plekken voelen. En dat gaat ook de gemeente Groningen niet voorbij. Dus die financiële consequenties die zijn er bij ons ook, en ik denk dat het heel begrijpelijk is dat de Raadsleden daar inzicht in willen. Wij zitten hier op dit punt boven op, maar het eerlijk antwoord is ook dat heel veel van ja, de kosten die achter de Coronacrisis weg komen bij de gemeente en dan heb ik het ook over gederfde inkomsten. En dat beeld is nog in ontwikkeling. Dus we hebben veel al wel scherp, maar een aantal dingen ook nog niet. Bijvoorbeeld belangrijke variabelen in de kosten van de gemeente, is natuurlijk de zorgverlening. Dat beeld van hoe verschilt dat nou met een andere periode, ook omdat we natuurlijk nog maar vier vijf weken in deze situatie zitten, hebben we nog niet scherp en dat is wel echt nodig om een goed beeld hebben van wat de effecten nu echt zijn. Dus ik wil graag de Raadsleden even vertellen wat het College eigenlijk van plan was om ten aanzien van de financiële consequenties te doen, en ik hoop dat u het ermee eens bent dat dat misschien wel een goeie aanpak is. En dat die in plaats zou kunnen komen voor de motie. Want wat het College van plan was eigenlijk is, omdat wij nu aan het bekijken zijn wat ze de financiële consequenties tot één juni? Dus niet over een periode van maandelijks, omdat dat best wel ingewikkeld is, want niet alle kosten zijn meteen toe te schrijven aan Corona, ook niet alles treedt per maand op, maar juist over een langere periode. Dus wat we eigenlijk willen doen is het beeld tot één juni, dus vanaf het begin van de Coronacrisis tot één juni. Om dat scherp te krijgen en dat met u te delen. Volgens mij staat in de motie, ik heb hem hier nu niet voor me, maar volgens mij is vijftien mei genoemd als datum. Het College was eigenlijk van plan om u bij de voorjaarsbrief, die is eind mei, om dan het hele beeld te schetsen met alle kennis to dat moment van alle gevolgen. En dan in de voorjaarsbrief ook, en dat is volgens mij tweede deel van die motie, ook te laten zien hoe het College met die consequenties wil omgaan, Omdat dat natuurlijk, en ik denk dat u dat als Raad ook zou moeten willen, dat niet op zichzelf moet bezien, maar natuurlijk in het bredere kader van de gemeente financiën. Want een zicht is er dus nu voorlopig. Op dit moment is dat een bandbreedte, en die bandbreedte willen we graag smaller hebben om juist wat meer gericht zicht te hebben op die consequenties. Dus ik wil graag voldoen aan het verzoek van de Raad, maar ik zou dat niet per maand willen doen, maar in één keer voor de hele periode, met een outlook voor de rest van het jaar of zo veel mogelijk. En om dat te betrekken bij de voorjaarsnota, dus dan is het niet vijftien mei, maar dan zal het conform de huidige planning zeventwintig mei worden, waarin ik vanuit het College hopelijk in staat ben om u ook nou ja, zoveel mogelijk helderheid te geven over de cijfers waar we op dat moment rekening mee houden. Dus ik wil dat u graag toezeggen om dat te doen. Leidt dat niet tot het intrekken van de motie, dan zal ik hem ontraden omdat deze motie ons, hoe begrijpelijk ook, toch ja heel specifiek een aantal dingen vraagt waarvan ik nu op dit moment de informatie niet heb, dat ik daar ook aan kan voldoen. Dus ik kom graag tegemoet aan de vraag van de Raad. Ik wil dat echt gaan proberen, maar zal dat op de manier kunnen, hoop ik, die ik net voorstelde. Dus ik hoor graag de reactie van de indieners daarop.

02:57:31

Voorzitter : Dank u zeer. Ik kijk even naar de indieners of u met deze toezegging twaalf dagen uit de voeten kunt. Mevrouw Jacobs.

02:57:42

Mevrouw Jacobs: Ja, een schorsing is in deze natuurlijk ingewikkeld, maar ik heb nog wel even een vraag. Want ik hoor de Wethouder zeggen dat hij al een grof beeld heeft. En toch heeft die nog een week of zes nodig om dat groffe beeld enigszins verfijnder te maken. Dus dat verbaast mij enigszins. Dus mijn vraag is wat zou hem ervan weerhouden dat hij ons er niet eerder kan toe komen dan over zes weken. En daarnaast ben ik even benieuwd, we hadden gevraagd om een maandelijks update, maar eigenlijk zouden wij of het nou maandelijks, we zouden het wel graag maandelijks willen hebben, maar er zit ook een reces in. Dus of het dan inhoudt dat we dat dan acht keer in dit jaar nog willen is dan een ander punt. De vraag is een beetje, als hij dan zegt van in mei, noem het nog maar even, komt die update, wanneer is die dan met een doorkijk daarna? En op het moment dat dat helder is die doorkijk, wanneer geeft hij dan een tweede updates? Is dat dan aan het eind van het jaar? Want ik zou me kunnen voorstellen dat in september het weer iets helderder is van de doorkijk. Daar zou ik graag nog een reactie op willen hebben.

02:58:41

Voorzitter : De Wethouder.

02:58:43

De Heer De Rook : Ja, Voorzitter. Volgens mij een goeie vraag van Mevrouw Jacobs en ik denk ook dat dat heel erg afhankelijk gaat zijn van hoe het beeld zich verder ontwikkelt. Als dat zich stabiliseert, dan wordt het makkelijker om te kijken van oké, dan weten we wat het beeld maandelijks is, en dan kunnen we ook voorspellen hoe het zich gaat ontwikkelen. Maar zolang dat nog leidt tot een wat veel diffuser beeld aan maatregelen, dan verschuift dat ook meer. Maar als Mevrouw Jacobs mij vraagt, als we dat in mei doen met de kennis van dan, dan zou het wel goed zijn om dat in september weer te actualiseren. Dan zijn we, zou je kunnen zeggen een kwartaal verder, ook met de zomer erbij. Dan lijkt mij dat een goed verzoek. De reden dat er soms wat vertraging inzit, Mevrouw Jacobs zegt zes weken, dat komt ook omdat als wij de kennis hebben, dan moet dat nog door de formele procedures heen richting het College, richting de Raad en dat kost eigenlijk altijd twee weken. Maar als we dat in juni zouden doen, dan zou het voor mij een goede afspraak zijn om dat in september nog een keer te herhalen, zodat we dat ook kunnen betrekken bij de discussie die wij rondom begroting nog met elkaar moeten gaan voeren. Dus wat dat betreft zou dat voor het College een werkbaar ritme zijn.

02:59:52

De Heer ? : En misschien mag ik er nog op aanvullen dat een groot aantal van de maatregelen op dit moment.

03:00:00

Voorzitter: Nog uitwerking behoeven en ook nog niet helemaal helder kunnen zijn, vanwege het feit dat we niet precies weten, hoe het na twintig mei verder zal gaan. Met andere woorden: er is ook nog wel enige onzekerheid in het hele maatregelenpakket, dat voortvloeit uit de maatregelen die we weer door deze crisis hebben te nemen. Niemand

weet precies hoelang we hier nog in blijven. Met de toezegging van de kant van het college. Kijk ik even naar de indieners van de motie of met deze toezegging uit de voeten kunt. Wat kan leiden tot intrekking van de motie? Mevrouw Jacobs.

03:00:43

Mevrouw Jacobs: Na, druk op mijn telefoon te kijken, met het app verkeer tijdens "een soort van schorsing," om het zo maar even uit te drukken. Denk ik dat met toezegging van de wethouder, dat die in mei en in september ons een update geeft, dat we daarmee akkoord kunnen gaan. Dan hoeft wat ons betreft, de motie niet in stemming gebracht te worden, omdat het toch op de toezeggingenlijst komt. Die toezegging zou ik specifiek willen hebben. Mocht er bijzonder iets vermeldenswaardig zijn, dat in ieder geval de wethouder, om in de woorden van de voorzitter te spreken, daarvan een woordmelding doet, op een geëigend moment.

03:01:22

Voorzitter: Ja, maar dit is een teken dat de vergadering te lang duurt. Ik had net de bode, de opdracht gegeven, het licht uit te doen. Dat gezegd zijnde, dames en heren, het is inmiddels acht voor elf. Constateer ik dat de motie verder geen behandeling meer hoeft, maar dat er wel twee toezeggingen zijn gedaan. Of één toezegging met twee onderdelen, van de kant van het college. Dat was het laagste punt van deze agenda.

Sluiting

Ik herhaal nog eens een keer, dat ik ongelooflijk blij ben dat u er allemaal zo gezond eruitziet. Een aantal van u ook, fris gekapt. Als voorzitter van de veiligheidsregio heb ik daar natuurlijk wèl onmiddellijk een zorgpuntje af te handelen. Ik zal er verder niet al te lang bij stilstaan. Ik dank de technische ondersteuning voor een urenlange werk hier, om deze vergadering mogelijk te maken. Ik hoop u allemaal heel binnenkort weer gezond en heel te ontmoeten. Ik sluit de vergadering en wens u allemaal een goedenacht.